ONDERZOEK NAAR DE KOSTPRIJS VAN MELK OP GEMENGDE BEDRIJVEN OP ZANDGROND VOOR HET JAAR 1954/55

RAPPORT NO 210

(Gemengde bedrijven)

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT BIBLIOTHEEK

Afdeling Bedrijfseconomisch Onderzoek
in de Landbouw

30 926

De inhoud van dit rapport werd getoetst aan het oordeel van een Commissie van Advies, welke als volgt was samengesteld:

Ir H.T. Tjallema (voorzitter)	- Directeur Akker- en Weidebouw, 's-Gravenhage
Ir A.H. Crijns	- Rijkslandbouwconsulent, Tilburg
A.H. van Enckevort	- Landbouwer, Sevenum (L)
Dr Ir H.J. Frankena	- Project-Directeur Akker- en Weidebouw, Wageningen
B.J. Lansink	- Landbouwer, Haaksbergen (O)
Ir Th.C.J.M. Rijssenbeek	- Directeur van het Veeteeltwezen, 's-Gravenhage
J.W. van Tiggelen	- Landbouwer, Ruophen (N.Br.)
Ir H. Vredeling	- Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond, Utrecht

De heer Lansink was verhinderd de vergadering van de Commissie bij te wonen.

De Commissie kon zich in het algemeen verenigen met de inhoud van het rapport.

De verantwoordelijkheid voor de in het rapport vermelde berekeningen berust bij het Landbouw-Economisch Instituut.

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
Toetsingscommissie		2
Inhoud der tabellen		4
Woord vooraf		6
Hoofdstuk I	Samenvatting van de resultaten (Rapport No 209 en rapport No 210)	7
	1. Gebieden en aantallen bedrijven	7
	2. De resultaten van de berekeningen	8
	3. De verschillen tussen de voorcalculatie 1954/55 en die van 1953/54	8
	4. Het verschil tussen de weidegebieden en de zandgronden	8
	5. Nadere beschouwing over de arbeid en de pacht	9
	6. Enkele opmerkingen over het veevoer	11
	7. Enkele vaste uitgangspunten	12
	8. Overzicht van de gedetailleerde kosten en opbrengsten per ha (voorcalculatie 1954/55)	13
Hoofdstuk II	De kostprijs van de melk op gemengde zandbedrijven (toelichting op de voorcalculatie 1954/55)	
	A. Kosten en nevenopbrengsten	
	1. Arbeidskosten	14
	2. Beloning voor bedrijfsleiding	17
	3. Veevoeder	18
	4. Meststoffen	25
	5. Pacht	27
	6. Werktuigkosten	29
	7. Rente levende inventaris	30
	8. Ziektebestrijding, dekgelden en fokverenigingskosten	31
	9. Overige kosten	31
	10. Heffing op de afgeleverde melk	33
	11. Omzet en aanwas	33
	12. Paardekosten voor nevenbedrijven	35
	13. Stalmest voor marktbare gewassen	36
	14. Diverse opbrengsten	37
	B. Bouwplan en melkproductie	39
	15. De melkproductie per koe	39
	16. Het vetgehalte van de melk	39
	17. De melkveebezetting	40
	18. De melkproductie per ha	40
	19. Het bouwplan	40

BIJLAGEN

I	Theoretische berekening van de verbruikersprijzen der mengvoeders	43
II	Berekening bemestingskosten. Voorcalculatie 1954/55	45
III	Berekening van de genormaliseerde omzet en aanwas in gld per 100 melkkoeien	47
IV	Berekening van de aftrekpost stalmest voor marktbare gewassen	53
V	Kosten en opbrengsten van de rundveehouderij 1950/51 t/m 1953/54	55
VI	De financiële resultaten van het gehele bedrijf over de jaren 1950/51 t/m 1953/54	59

INHOUD DER TABELLEN

(Hoofdstuk II)

No		Blz.
1	Arbeidsuren. Voorcalculatie 1954/55	15
2	Berekening uurloon exclusief sociale lasten. Voorcalculatie 1954/55	15
3	Loon vaste/losse arbeiders in percentage van de totale loonpost	16
4	Uurloon inclusief sociale lasten. Voorcalculatie 1954/55	17
5	Berekening arbeidskosten per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	17
6	Beloning voor bedrijfsleiding per ha grasland/voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	17
7	Krachtvoerverbruik rundvee (kg per koe)	18
8	Gemiddelde verbruikersprijzen 1953/54 (L.E.I.-statistiek)	18
9	Specificatie krachtvoerverbruik per koe	19
10	Aangekocht ruwvoer (gld per koe)	21
11	Vervoederde aardappelen eigen bedrijf (in kg per koe)	21
12	Verbruik graanstro (kg per koe)	22
13	Ander ruwvoer uit eigen bedrijf (gld per koe)	22
14	Vervoederde volle melk (kg per koe)	22
15	Garantieprijs per 100 kg vervoederde volle melk	23
16	Kosten ondermelk en wei 1953/54 en voorcalculatie 1954/55	23
17	Weidegeld (gld per koe)	23
18	Diversen (maalloon, conserveringskosten, mineralen, droogkosten enz. - gld per koe)	23
19	Voederkosten paarden (per paard). Voorcalculatie 1954/55	24
20	Samenvatting van de voederkosten. Voorcalculatie 1954/55	24
21	Verdelingsnormen t.b.v. kunstmestverbruik (rogge = 100)	25
22	Meststoffenverbruik per ha grasland en bouwland (in kg zuiver)	25
23	Kunstmestprijzen (ct per kg zuiver N - P_2O_5 - K_2O)	26
24	Samenvatting bemestingskosten per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	27
25	Bruto-pacht per ha cultuurgrond	28
26	Pachtkosten per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	28
27	Kosten werktuigen in gld per ha. Boekjaar 1953/54	29
28	Kosten werktuigen ten laste van de rundveehouderij 1953/54	29
29	Kosten werktuigen in gld per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	30
30	Rente levende inventaris	30
31	Ziektebestrijdingskosten, dekgelden en fokverenigingskosten rundvee per ha grasland en voedergewassen	31
32	Specificatie overige kosten in gld per ha grasland en voedergewassen	32
33	Samenvatting overige kosten. Voorcalculatie 1954/55	32
34	Berekening van de heffingen op afgeleverde melk. Voorcalculatie 1954/55	33

No		Blz.
35	Veeprijzen bij verkoop (in guldens per stuk)	35
36	Omzet en aanwas in gld per ha grasland en voedergewassen	35
37	Berekening paardekosten per uur. Voorcalculatie 1954/55	36
38	Aftrek paardekosten per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	36
39	Procentuele verdeling stalmest over bouwland en grasland	37
40	Normen t.b.v. berekening van de waarde der mestproductie	37
41	Aftrekpost voor de stalmest per ha grasland en voedergewassen	37
42	Diverse opbrengsten per ha grasland en voedergewassen. Voorcalculatie 1954/55	38
43	Specificatie diverse opbrengsten per ha grasland en voedergewassen	38
44	Melkproductie per koe (in kg)	39
45	Het vetgehalte van de melk	39
46	De melkveebezetting per ha grasland + voedergewassen	40
47	De melkproductie per ha grasland en voedergewassen	40
48	De normalisatie van het bouwplan	41

WOORD VOORAF

De berekeningen, welke betrekking hebben op de kostprijs van de melk voor de gemengde bedrijven zijn gebaseerd op een 6-tal groepen bedrijven in de zandgebieden. Als criteria voor de keuze van deze bedrijven zijn wederom aangehouden: gemiddelde productieomstandigheden, voor de betreffende gebieden normale bedrijfsvoering en "vakkundige" bedrijfsleiding.

De kosten en opbrengsten voor de voorcalculatie zijn, op een onbetekenende uitzondering na, berekend met inachtneming van de resultaten van de voorafgaande boekjaren. De aldus "genormaliseerde" berekening is hiermede niet afhankelijk van de uitkomsten van één boekjaar, welke door toevallige omstandigheden kunnen afwijken van wat als normaal moet worden beschouwd. Dit normaliseren heeft alleen betrekking op de hoeveelheden productiemiddelen en opbrengsten. Hierbij is in sommige gevallen aansluiting gezocht bij het gemiddelde van de laatste jaren; wanneer er in de cijfers een duidelijke ontwikkeling is te zien en op redelijke gronden kan worden aangenomen, dat deze ontwikkeling zich zal voortzetten, is hiermede rekening gehouden. Bij het normaliseren zijn de verschillende kosten en opbrengsten niet los van elkaar gezien, maar is rekening gehouden met het verband hiertussen.

Wat de prijzen betreft is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het huidige prijspeil of bij dat wat met redelijke zekerheid voor de toekomstige periode mag worden verwacht.

De post omzet en aanwas van het rundvee is dit jaar voor het eerst voor alle gebieden en voor een zo groot mogelijk aantal jaren diepgaand geanalyseerd. Daardoor kon ook hier op bevredigende wijze worden genormaliseerd.

In Noordbrabant is in de loop der jaren een sterke wisseling geweest in de bedrijven, die aan de kostprijsberekening ten grondslag lagen. Dit werkt zeer storend bij het streven om te komen tot normale gegevens. Derhalve is voor Noordbrabant getracht om van 1949/50 af een serie bedrijven te vinden, die over een voldoend aantal jaren in administratie waren en tevens geschikt konden worden geacht om als kostprijsbedrijf te fungeren. De kengetallen zijn nu voor deze nieuwe bedrijven van 1949/50 af opnieuw berekend en hebben dus elk jaar betrekking op zoveel mogelijk dezelfde bedrijven, zodat op verantwoorde wijze kon worden genormaliseerd. De kostprijzen voor Noordbrabant kunnen dus enigermate afwijken van die, welke in vorige rapporten werden vermeld, omdat ze betrekking hebben op andere bedrijven.

Dit rapport is samengesteld op de afdeling Bedrijfseconomisch Onderzoek in de Landbouw door F.H. Born, ec.drs, o.l.v. Ir H. Dijkstra.

De Directeur,

J. Horring

's-Gravenhage, September 1954 (Dr J. Horring)

Hoofdstuk I.

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN.
(Rapport 209 en rapport 210).

1. Gebieden en aantallen bedrijven.

De hierna vermelde berekeningen hebben betrekking op groepen bedrijven, gelegen in de volgende gebieden:

Weidebedrijven	Aanduiding
Het Kleiweidegebied van Friesland	Friesland I
Het Veenweidegebied van Friesland	Friesland II
Het Kleiweidegebied van Noordholland	Noordholland I
Het Veenweidegebied in Noordholland ten Noorden van het IJ	Noordholland II
Het Weidegebied in Noordholland ten Z.O. van Amsterdam	Noordholland III
Het N.W. Weidegebied in Utrecht en Eemland	Utrecht
Rijnland, Delf- en Schieland	Zuidholland I
Alblasserwaard	Zuidholland II

Gemengde bedrijven		Aanduiding
De Friese Wouden	7 - 15 ha	Friese Wouden
Drents Zandgebied	10 - 15 ha	Drente
Overijsels Zandgebied	7 - 15 ha	Overijsel
Graafschap Zutphen	7 - 10 ha	De Graafschap
Zandgebied van Oost- en Midden-Noordbrabant	7 - 10 ha	Noordbrabant I
	10 - 15 ha	Noordbrabant II

De gemiddelde oppervlakte en de aantallen van deze bedrijven waren in de verschillende jaren als volgt:

	Friesland				Noordholland						Utrecht		Zuidholland			
	I		II		I		II		III				I		II	
Boekjaar	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha	Aantal	Opp. ha
1948/49	31	25,2	64	23,4	25	19,2	19	17,4	-	-	-	-	31	19,8	-	-
1949/50	35	24,5	65	23,6	29	17,0	30	16,2	-	-	-	-	33	19,6	-	-
1950/51	43	21,9	44	22,0	34	16,5	30	15,3	-	-	-	-	34	18,9	-	-
1951/52	37	20,7	45	20,5	26	16,4	29	15,6	20	15,6	19	17,7	32	17,0	-	-
1952/53	43	22,2	54	20,2	34	16,5	31	16,4	19	16,1	24	17,8	35	17,4	-	-
1953/54	40	22,9	52	19,7	34	17,7	32	15,2	22	16,7	22	18,1	31	18,0	25	16,3

	Friese Wouden		Drente		Overijsel		De Graafschap		Noordbrabant			
									I		II	
Boekjaar	Aantal	Opp.ha	Aantal	Opp.ha	Aantal	Opp.ha	Aantal	Opp.ha	Aantal	Opp.ha	Aantal	Opp.ha
1949/50	19	8,80	-	-	20	9,60	-	-	15	8,70	15	11,70
1950/51	21	9,90	-	-	21	9,50	-	-	21	8,40	20	11,70
1951/52	23	9,60	22	13,50	33	9,60	21	7,60	28	8,60	24	11,90
1952/53	30	10,00	31	12,95	31	9,30	20	7,90	35	8,70	27	12,00
1953/54	24	9,94	28	13,38	31	9,36	20	7,74	34	8,73	27	12,14

2. De resultaten van de berekeningen waren als volgt:

	Kostprijs per 100 kg melk met 3,7% vet in guldens
Friesland I	19,20
Friesland II	21,90
Noordholland I	18,50
Noordholland II	21,20
Noordholland III	20,30
Utrecht	22,10
Zuidholland I	22,30
Zuidholland II	24,50
Friese Wouden	23,90
Drente	24,30
Overijsel	25,90
De Graafschap	23,80
Noordbrabant I	25,70
Noordbrabant II	26,00

Hieronder wordt nader ingegaan op de oorzaken van de stijging van de kostprijs.

3. De verschillen tussen de voorcalculatie 1954/55 en die van 1953/54.

VERSCHILLEN 1954/55 T.O.V. 1953/54 PER 100 KG MELK MET 3,7% VET
(Rekenkundig gemiddelde op basis van kosten en opbrengsten per ha).

	Weidegebieden	Zandgebieden
1. Arbeidskosten (incl.bedr.leidersbel.)	+ 1.75	+ 3.35
2. Veevoeder	+ 0.65	+ 1.00
3. Meststoffen	- 0.05	+ 0.45
4. Pacht	+ 0.25	+ 0.25
5. Overige kosten	+ 0.40	+ 0.65
6. Omzet en aanwas	- 0.50	- 0.90
7. Diverse opbrengsten	- 0.20	- 0.20
8. Melkproductie	- 0.30	- 0.60
Totaal verschil	+ 2.00	+ 4.00

Uit bovenstaand staatje blijkt, dat er vooral voor de zandgebieden een belangrijke stijging van de kostprijs te constateren valt. In beide gebieden veroorzaken de arbeidskosten de sterkste stijging. Ook de veevoederkosten zijn in vrij belangrijke mate gestegen. De andere posten vertonen eveneens een stijging maar deze worden ongeveer teniet gedaan door een daling van de kostprijs tengevolge van een verhoging van de omzet en aanwas en de andere opbrengsten. Verder heeft een geringe stijging van de melkproductie nog een gering kostenverlagend effect gehad. In verband met de belangrijke rol van de arbeids- en veevoederkosten zal hieronder nader op deze twee kostenelementen worden ingegaan.

4. Het verschil tussen de weidegebieden en de zandgebieden.
Daar voor de zandgebieden een belangrijk hogere kostprijs is gecalculeerd, is het interessant na te gaan in welke kostenelementen deze verschillen vooral naar voren komen. Een nadere analyse toont aan, dat dit vooral het geval is bij de arbeidskosten. Op bladz.9 volgt per koe een korte samenvatting van de kosten en opbrengsten in de weidegebieden en in de zandgebieden.

Wat betreft de arbeidskosten moet worden opgemerkt, dat deze voor de zandge-

bieden niet zonder meer te vergelijken zijn met die voor de weidegebieden. Op de zandbedrijven wordt n.l. een deel van de arbeid aangewend voor de extra-productie van voedermiddelen (voederbieten en nagewassen). Uit blz. 15 van rapport 210 kan worden berekend, dat gemiddeld 14% van de arbeidskosten op de zandbedrijven wordt aangewend voor de productie van voederbieten en nagewassen. Deze kosten zouden dus eigenlijk opgeteld moeten worden bij de voederkosten. Deze 14% is echter niet geheel te beschouwen als extra-arbeid in vergelijking met de weidegebieden. Indien n.l. geen voederbieten en nagewassen zouden zijn verbouwd, zou er een normale weide-exploitatie kunnen plaats hebben. Wij zullen derhalve niet de gehele 14% als extra-arbeid beschouwen, maar rekening houden met een extra-arbeidsaanwending van 9% van de totale arbeidskosten in de zandgebieden. De andere kosten (veevoeder, meststoffen, pacht en overige kosten) zijn in het hierna volgende staatje bij elkaar opgeteld, omdat deze uiteindelijk te beschouwen zijn als te worden aangewend voor de voederproductie van het rundvee. Dit is gedaan met de opzet om in onderstaand staatje de uitzonderlijke positie van de arbeidskosten goed te doen uitkomen.

VOORCALCULATIE 1954/55.	Kosten en opbrengsten per koe.	
	Weidegebieden	Zandgebieden
Arbeidskosten en bedrijfsleidersloon	470	572 57 (voor de productie van extra-voedermidd.)
Andere kosten	638	721
Totale brutokosten per koe	1108	1350
Opbrengsten.		
Omzet en aanwas en div. opbrengsten	273	369
Melk (de melkprijzen berekend tegen de huidige garantieprijs, zijnde f. 21,40 per 3,7 kg melkvet)	866	844
Totale opbrengsten	1139	1213
VERSCHIL	+ 31	- 137

Een andere groepering van deze cijfers toont nog het volgende aan:

A. Hogere kosten voor de zandgebieden.

arbeidsloon en bedr.leidersvergoeding	f. 102.-	
i d e m	57.-	(voor extra voederwinning)
andere kosten	83.-	

B. Hogere opbrengsten voor de zandgebieden 74.-

C. Totaal nadelig verschil voor de zandgebieden 168.-
(Al deze cijfers zijn per koe).

Uit deze cijferopstelling blijkt dus zeer duidelijk het grote nadelige verschil van de post arbeidslonen voor de zandgebieden.

5. Nadere beschouwing over de arbeid en de pacht.

A. Arbeid.
Onder punt 3 is gebleken, dat de arbeidskosten in de zandgebieden een veel sterkere stijging t.o.v. 1953/54 vertonen dan in de weidegebieden. Dit wordt veroorzaakt door het feit, dat de arbeidskosten in de zandgebieden een groter aandeel van de totale kosten uitmaken dan in de weidegebieden. In de zandgebieden bedraagt dit aandeel van de arbeidskosten 47% van de totale kosten, in de weidegebieden is dit percentage 42%. Een gelijke procentuele stijging van de arbeidskosten veroorzaakt hierdoor voor de zandgebieden een grotere absolute stijging.

Onder punt 4 is gebleken, dat de kostenopbouw per koe in de zandgebieden, vooral voor wat betreft de arbeidskosten, in belangrijke mate van de kostenopbouw in de weidegebieden verschilt. Hiervoor kunnen de volgende verklaringen worden gegeven:

Ten eerste
In de zandgebieden wordt een deel van de arbeid aangewend voor een vrij intensieve voederverbouw (b.v. verbouw van voederbieten en nagewassen). Een deel van deze arbeid zou dus eigenlijk bij de veevoederkosten moeten worden opgeteld. Onder punt 4 is aangenomen, dat dit deel op 9% van de totale arbeidskosten kan worden geschat.

Ten tweede
De bedrijven in de zandgebieden zijn veel kleiner dan die in de weidegebieden. Vooral voor de arbeidseconomie heeft dit voor de zandgebieden nadelige gevolgen. De bedrijven op de zandgebieden hebben gemiddeld 8 koeien per bedrijf, terwijl daarentegen de bedrijven in de weidegebieden gemiddeld 23 koeien per bedrijf hebben. Een vergelijking van de benodigde hoeveelheden arbeid in de zandgebieden en in de weidegebieden (zie rapport No 209, blz. 15 en rapport No 210, blz. 14) toont aan, dat alleen de uren voor melken en verzorging van het rundvee (incl. jongvee) belangrijk afwijken. Voor de andere bedrijfsonderdelen is er weinig verschil tussen de weidegebieden en de zandgebieden. In het rapport voor de weidegebieden (rapport No 209) is aangetoond, dat de werkelijke loonbedragen beneden de voor de weidegebieden aangehouden norm liggen. Wij zullen dan ook aannemen, dat per koe voor de weidegebieden 200 arbeidsuren nodig zijn. Voor de zandgebieden is daarentegen gerekend met 250 uren. Voor het melken zelf zijn zowel voor de weide- als voor de zandgebieden 100 manuren per koe nodig, zodat wij het volgende staatje kunnen opstellen:

	Weidegebieden	Zandgebieden
melken en verzorging per melkkoe	200 m.u.	250 m.u.
af voor het melken	100 m.u.	100 m.u.
blijft voor verzorging van het melkvee	100 m.u.	150 m.u.

Zoals hierboven reeds werd medegedeeld, zijn er gemiddeld in de weidegebieden 23 stuks melkvee per bedrijf en in de zandgebieden 8 stuks. De 23 stuks melkvee per bedrijf in de weidegebieden kunnen door 2 man worden verzorgd. Onder verzorging van het melkvee verstaan wij hier: het uitmesten, het voeren, de lichamelijke verzorging van het vee, het schoonhouden van de stal en het reinigen van het melkgereedschap. Voor de 8 stuks melkvee per bedrijf in de zandgebieden heeft één man ongeveer evenveel tijd nodig als 2 man voor de 23 stuks melkkoeien in de weidegebieden. Uit deze verhouding blijkt, dat voor het verzorgen van het melkvee in de zandgebieden per koe inderdaad 1½ x zoveel tijd nodig is als voor de weidegebieden. Het hiervoor aangegeven verschil in manuren voor de verzorging van het melkvee kan dus volledig worden verklaard uit de geringe bedrijfsgrootte van de bedrijven in de zandgebieden.

Dit betekent tevens, dat het onder punt 4 aangeduide nadelige verschil voor de zandgebieden van f. 102,- in de arbeidskosten grotendeels is verklaard, nl. voor ongeveer f. 75,-. De rest kan volledig worden verklaard door de hogere productie op de zandgronden. Het verschil kan dus niet worden toegeschreven aan inefficiëncy van de zandbedrijven, maar ligt uitsluitend aan de geringe omvang en de grotere productie van deze bedrijven (per koe). Deze hogere productie is voor een groot deel (nl. voor ± f. 60,- per koe) een kostenfactor voor de nevenbedrijven, nl. paardekosten en stalmest voor marktbare gewassen. Deze hogere productie komt dus het bedrijf als geheel niet ten goede, maar wordt aan de rundveesector toegerekend.

Ten derde
Voorts kan worden opgemerkt, dat het arbeidsverbruik per oppervlakte eenheid en per dier in enkele weidegebieden een dalend verloop te zien geeft. Het is aannemelijk, dat deze ontwikkeling voor een belangrijk gedeelte veroorzaakt wordt door het gebrek aan arbeidskrachten en door de stijging van de arbeidskosten in de voorbije jaren. Gevreesd moet worden, dat de arbeid op de weidebedrijven op den duur een knelpunt zal worden, hetgeen de economie van het bedrijf nadelig zal beïnvloeden. Het arbeidsverbruik op de kostprijsbedrijven in de zandgebieden vertoont deze ontwikkeling niet. Indien men bedenkt, dat in de zandgebieden de aangewende arbeid overwegend gezinsarbeid is, dan ligt de verklaring van dit verschijnsel voor de hand. De ondernemer in de zandgebieden ziet de arbeidskosten niet als kostenfactor. Hij zal daarom in mindere mate dan in de weidegebieden zijn bedrijfsvoering aanpassen bij een stijging van de arbeidslonen door een vermindering van het arbeidsverbruik per ha en per dier.

B. De pacht
Onder punt 4 is gebleken, dat het totaal nadelig verschil per koe voor de zandgebieden op f. 168,- kan worden becijferd. Onder punt 5 is verder aangetoond, dat f. 75,- van de extra arbeidskosten moet worden toegeschreven aan de nadelige invloed van de geringe bedrijfsomvang van de zandbedrijven. Er blijft dus over een totaal nadelig verschil van f. 93,- per koe, wat moet zijn ontstaan ten gevolge van een geringere productiviteit van de zandbedrijven. Op een veebezetting van 1,2 wordt dit f. 112,- per ha. Natuurlijk kan niet het gehele verschil veroorzaakt zijn door een geringere productiviteit van de grond. In dit verschil zitten immers ook nog enkele kosten (b.v. werktuigkosten), die evenzeer nadelig beïnvloed zijn door de geringe bedrijfsomvang. Verder zijn er nog een aantal andere oorzaken, welke eveneens een invloed hebben op het verschil in productiviteit van de bedrijven, welke invloed niet toe te schrijven is aan de grond. Indien men aanneemt, dat de pacht in evenredigheid moet verschillen met de productiviteit van de verschillende grondsoorten, blijkt, dat de huidige verschillen in de pachtprijzen deze productiviteitsverschillen niet dekken, hetgeen uit onderstaand staatje duidelijk blijkt.

In rekening gebrachte pacht per ha	weidegebieden	zandgebieden
voorcalculatie 1954/55	f. 137,-	f. 87,-

Het verschil in pacht bedraagt op het ogenblik dus f. 50,- per ha. Indien in de pacht het verschil in productiviteit geheel tot uitdrukking zou komen, zou dit verschil van f. 50,- nog moeten worden vermeerderd met een groot deel van het hiervoor becijferde verschil, dat ondanks het verschil in pacht nog f. 112,- bleek te bedragen.

6. Enkele opmerkingen over het veevoeder

De stijging van de veevoederkosten wordt voor een deel veroorzaakt, doordat meer kilogrammen krachtvoer in de calculatie zijn opgenomen, terwijl voor een deel de stijging ook wordt veroorzaakt door hogere prijzen van het krachtvoer.

Ten aanzien van de grotere hoeveelheden kan worden opgemerkt, dat er de laatste jaren een belangrijke stijging van het krachtvoerverbruik valt te constateren. Deze stijging kan worden verklaard door de ongunstige bedrijfsomstandigheden, vooral in 1953/54. Het zeer koude voorjaar van 1954 was er de oorzaak van, dat het melkvee veel langer dan normaal op stal moest blijven. Dit heeft in deze periode veel extra krachtvoer gekost. Hoewel voor de voorcalculatie 1954/55 deze ongunstige omstandigheden niet volledig in aanmerking konden

worden genomen, moest de voorcalculatie toch verhoogd worden. Ter illustratie van het verschil tussen de werkelijk verbruikte hoeveelheden in 1953/54 en de hoeveelheden, opgenomen voor de voorcalculatie 1954/55 dient onderstaand staatje:

kilogrammen krachtvoer per koe	Boekjaar 1953/54	Voorcalc. 1954/55
Weidegebieden	460	370
Zandgebieden	550	480

Voor een nadere verklaring van deze verschillen wordt hier verwezen naar blz.23 van rapport 209 en naar blz.18 van rapport 210.

7. Enkele vaste uitgangspunten.

Bij de beoordeling van de uitkomsten van de kostprijsberekeningen van melk voor het jaar 1954/55 is het van belang, dat de waardering van bepaalde kosten en opbrengsten gebaseerd is op een afspraak tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw en de Stichting voor de Landbouw. Het betreft hier factoren, welke samenhangen met het te voeren landbouwbeleid. De Commissie van Advies heeft zich ervan onthouden, over deze punten een oordeel uit te spreken. Bij de toelichting is aangegeven, welke berekeningswijze voor ieder van de onderdelen is gevolgd. Een korte samenvatting van de betreffende punten volgt hieronder:

a. Pacht. In de voorcalculatie is in rekening gebracht het bedrag, dat door de pachters waarschijnlijk zal worden betaald in de periode, waarop de berekeningen betrekking hebben.

b. Beloning voor bedrijfsleiding. In de kostprijs van melk is een beloning voor bedrijfsleiding begrepen. De beloning, die vorig jaar f. 20.- per koe en f. 25.- per ha grasland en voedergewassen (+ f. 35.- per 10 schapen op de weidebedrijven) bedroeg, is nu verhoogd overeenkomstig de stijging van het basisuurloon van landarbeiders. Deze stijging bedraagt 16,6%, zodat voor het jaar 1954/55 de beloning voor bedrijfsleiding gesteld is op f. 23,30 per koe en f. 29,20 per ha grasland en voedergewassen.

c. In tegenstelling tot voorgaande rapporten is de volle melk, gebruikt voor opfok van kalveren, gewaardeerd tegen de garantieprijs van het afgelopen jaar.

d. De marktbare producten uit eigen bedrijf zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde af-boerderij.

8. Een overzicht van de gedetailleerde kosten en opbrengsten per ha is voor elk der afzonderlijke gebieden in nevenstaande tabel vermeld. De toelichting op de berekeningen is gegeven in Hoofdstuk II.

VOORCALCULATIE 1954/55

KOSTEN EN OPBRENGSTEN VAN DE RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN EN DE KOSTPRIJS VAN MELK VOOR DE PERIODE NOVEMBER 1954 - NOVEMBER 1955

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant	
					I.	II
1. Arbeidskosten	715	663	712	745	712	657
2. Beloning voor bedrijfsleiding	59	55	59	61	58	54
3. Veevoeder	321	402	383	430	364	324
4. Meststoffen	171	202	192	188	188	182
5. Pacht	96	82	95	85	81	82
6. Werktuigkosten	84	55	77	102	68	62
7. Rente levende inventaris	48	47	48	53	48	47
8. Ziektebestrijding, dekgelden en fokverenigingskosten	39	48	34	46	46	53
9. Overige kosten	50	34	49	54	57	53
10. Heffing op de afgeleverde melk	9	8	8	9	8	7
Totaal bruto-kosten per ha	1592	1596	1657	1773	1630	1521
Aftrekposten:						
11. Omzet en aanwas	285	354	338	423	333	343
12. Paardekosten voor nevenbedrijven	9	72	41	57	76	75
13. Stalmest voor marktbare gewassen	2	29	15	9	28	24
14. Diverse opbrengsten	11	18	15	27	34	33
Totaal aftrekposten	307	473	409	516	471	475
Netto-kosten per ha	1285	1123	1248	1257	1159	1046
15. Melkproductie per koe kg	4000	4000	3825	3875	3825	3850
16. Gemiddeld vetgehalte %	3,94	3,88	3,70	3,73	3,58	3,62
17. Aantal melkkoeien per ha st.	1,26	1,10	1,26	1,35	1,22	1,07
18. Melkproductie per ha kg	5040	4400	4820	5231	4667	4120
19. Melkvetproductie per ha kg	198,6	170,7	178,3	195,1	167,1	149,1
20. Kostprijs per 100 kg melk gld	25,50	25,50	25,90	24,00	24,80	25,40
21. Kostprijs per 3,7 kg melkvet	23,90	24,30	25,90	23,80	25,70	26,00

HOOFDSTUK II

DE KOSTPRIJS VAN DE MELK OP GEMENGDE ZANDBEDRIJVEN

(Toelichting op de voorcalculatie 1954/55)

A. KOSTEN EN NEVENOPBRENGSTEN

1. Arbeidskosten

Aantal arbeidsuren

Voor de berekening van de arbeidskosten, welke ten laste van de afzonderlijke bedrijfsonderdelen komen, is gebruik gemaakt van normen.

Zo is voor de melkproductie de arbeidsbehoefte volgens normen berekend in manuren.

De hier bedoelde arbeidsnormen, welke gelijk zijn aan die van vorige rapporten zijn als volgt:

1. Verzorging rundvee (inclusief jongvee)	250 mu per koe
2. Bemesting en verzorging grasland:	
a. Friesland, de Wouden	60 " " ha
b. Drente, Overijsel en Gelderland	50 " " "
c. Noordbrabant	45 " " "
3. Ruwvoederwinning grasland:	
a. Hooiwinning	80 " " "
b. Inkuilen	75 " " "
4. Verbouw van voedergewassen:	
a. Voederbieten	725 " " "
b. Stoppelknollen	160 " " "
c. Stoppelwortelen	350 " " "
d. Spurrie, snijrogge	80 " " "
Verzorging werkpaard:	
a. Friesland, de Wouden	100 " " "
b. Overige gebieden	170 " " "

Hierna volgt een overzicht van het aantal berekende uren voor de voorcalculatie 1954/55, op basis van genormaliseerd bouwplan en veebezetting.

Tabel 1

ARBEIDSUREN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friesland		Drente		Overijsel		De Graafschap		Noordbrabant I		Noordbrabant II	
	ha/st	uren	ha/st	uren	ha/st	uren	ha/st	uren	ha/st	uren	ha/st	uren
Bouwplan:												
Rogge	0,30	63	2,00	422	1,20	253	1,40	295	1,50	317	2,40	506
Haver	0,30	65	1,70	367	0,90	194	1,10	238	1,50	324	2,20	475
Aardappelen	0,40	230	1,90	1093	0,90	518	0,60	345	0,70	403	0,90	518
Voederbieten	0,20	145x	0,40	290x	0,30	218x	0,30	218x	0,30	218x	0,60	435x
Grasland	8,80	528x	7,00	350x	6,70	335x	4,60	230x	4,00	180x	5,90	266x
Nagewassen	0,50	80x	1,70	272x	1,40	224x	1,50	240x	1,80	288x	2,30	368x
Gemaaid grasland:												
Hooien	5,72	458x	3,78	302x	4,24	339x	2,07	166x	2,00	160x	3,01	241x
Kuilen	4,40	330x	1,12	84x	0,92	69x	0,69	52x	0,20	15x	0,24	18x
Grasdrogen (kunstm.)	0,26	10x	-	-	0,07	3x	-	-	-	-	-	-
Vers vervoederen	0,18	14x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veebezetting:												
Melkkoeien	11,6	2900x	8,8	2200x	9,4	2350x	7,3	1825x	6,0	1500x	7,8	1950x
Fokzeugen	1,0	74	1,9	141	2,1	155	2,3	170	2,1	155	2,0	148
Mestvarkens	4,7	113	4,2	101	10,4	250	17,3	415	9,6	230	13,6	326
Leghennen	14	52	41	152	123	456	175	649	126	467	122	453
Werkpaarden	1,3	130x	1,3	221x	1,1	187x	1,0	170x	1,0	170x	1,1	187x
Totaal uren gehele bedrijf		5192		5995		5551		5013		4427		5891
Hiervan voor de rundv.houderij		4595		3719		3725		2901		2531		3465
Oppervlakte grasland + voedergewassen	9,17		7,97		7,47		5,40		4,90		7,27	
Uren voor de rundveehouderij per ha grasland + voedergew.		501		467		499		537		517		477

De met x gemerkte uren hebben betrekking op de rundveehouderij.

Loon per uur

Voor de voorcalculatie 1954/55 is rekening gehouden met een belangrijke stijging der lonen ten opzichte van het jaar 1953. Wijzigingen in het loonpeil hadden plaats in Januari 1954 (5%), in Mei 1954 bij het afsluiten van de nieuwe C.A.O.'s voor het contractjaar 1954/55 en in October 1954 bij de algemene stijging van het loonpeil van 6%. Voor de berekening van de loonkosten zijn de nieuwe C.A.O.'s voor 1954/55 aangehouden, verhoogd met de loonsverhoging per October 1954. Deze laatste verhoging bedraagt voor landarbeiders 6 ct per uur.

Op de gemengde zandbedrijven komen weinig betaalde arbeiders voor. De gezinsarbeid, welke voornamelijk de loonkosten uitmaken op het gemengde bedrijf, is gewaardeerd op basis van het loon van de C.A.O.'s in de betreffende gebieden, geldend voor een vaste arbeider-veeverzorger.

Tabel 2 BEREKENING UURLOON EXCLUSIEF SOCIALE LASTEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friesland	Drente	Overijsel	Gelderland	Noordbrabant
Weekloon C.A.O. 1954/55	f. 69,25	f. 68,70	f. 69,25	f. 66,25	f. 66,-
Jaarloon (53 x weekloon)	" 3670,-	" 3641,-	" 3670,-	" 3511,-	" 3498,-
Loonsverhoging m.i.v. Oct. 1954 (6 ct per uur)	" 196,-	" 196,-	" 196,-	" 193,-	" 193,-
Jaarloon incl. loonsverhoging	f.3866,-	f.3837,-	f.3866,-	f.3704,-	f.3691,-
Aantal werkuren	3200	3200	3200	3150	3160
Uurloon	f.1,208	f.1,199	f.1,208	f.1,176	f.1,168
Premie-uurloon	" 1,183	" 1,174	" 1,183	" 1,151	" 1,143

Sinds 1 Januari 1954 worden de sociale lasten berekend over het loon, verminderd met de premie voor pensioenverzekering. Dit z.g. premieloon is dus gelijk aan het weekloon, verminderd met f. 1,50. Het premie-uurloon wordt nu verhoogd met:
a. 18,1% sociale lasten (welke voor rekening van de werkgever komen),
b. de kosten van wachtgeld- en werkloosheidsverzekering.

ad a. De specificatie van de sociale lasten voor rekening van de werkgever is als volgt:

ziekteverzekering	2,0%
ziekenfondsenbesluit	2,0%
ongevallenverzekering	1,7%
invaliditeits- en ouderdomsverzekering	0,8%
vereveningsheffing	4,0%
kinderbijslagheffing	5,5%
bedrijfspensioenfonds	2,1%
	18,1%

ad b. De kosten van wachtgeld- en werkloosheidsverzekering zijn alleen berekend voor vreemd personeel.
De premie bedraagt voor vast personeel 2,2%
voor los personeel 8,8%
De helft van de premie komt voor rekening van de werknemer en de helft voor rekening van de werkgever. Het aandeel in de premie voor de werknemer wordt gecompenseerd door een loonsverhoging, gelijk aan de premie. Deze is niet in de C.A.O. opgenomen. Over deze loonsverhoging moeten dan weer sociale lasten worden berekend; het premie-uurloon is dus met deze looncompensatie verhoogd.

Het percentage sociale lasten moet nu worden verhoogd voor dat deel van de arbeid, dat door vaste en losse arbeiders wordt verricht met respectievelijk 1,1% en 4,4%.

Het percentage van de arbeid, dat door vaste resp. losse arbeiders wordt verricht, is voor de voorcalculatie 1954/55 vastgesteld, door te nemen het rekenkundig gemiddelde van de laatste jaren.

Tabel 3 LOON VASTE/LOSSE ARBEIDERS IN PROCENTEN VAN DE TOTALE LOONPOST

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Vaste arbeiders						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	3	3
" 1951/52	4	6	6	-	4	3
" 1952/53	6	5	5	-	2	5
" 1953/54	4	11	5	-	1	5
Voorcalculatie 1954/55	5	7	5	-	3	4
Losse arbeiders						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	2	1
" 1951/52	3	5	4	3	1	1
" 1952/53	2	7	2	2	1	1
" 1953/54	4	4	2	2	1	1
Voorcalculatie 1954/55	3	5	3	2	1	1

Tabel 4 UURLOON INCLUSIEF SOCIALE LASTEN
VOORCALCULATIE 1954/55

	Uurloon excl. sociale lasten	Premie uur-loon	Deel v.d. loonpost waarvan w. en w. berekend		Sociale lasten	W. en w.	Totaal sociale lasten	Gem. te berekenen uurloon
			vast	los				
	gld	gld	%	%	%	%	%	gld
Friesland	1.208	1.183	5	3	18,1	0,4	18,5	1.427
Drente	1.199	1.174	7	5	18,1	0,6	18,7	1.419
Overijsel	1.208	1.183	5	3	18,1	0,4	18,5	1.427
Gelderland	1.176	1.151	-	2	18,1	0,2	18,3	1.387
Noordbrabant I	1.168	1.143	3	1	18,1	0,2	18,3	1.377
" II	1.168	1.143	4	1	18,1	0,2	18,3	1.377

Tabel 5 BEREKENING ARBEIDSKOSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN
VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noordbrabant	
					I	II
Aantal uren per ha grasland en voedergewassen (tabel 1)	501	467	499	537	517	477
Kosten per uur (tabel 4)	f.1,427	f.1,419	f.1,427	f.1,387	f.1,377	f.1,377
Arbeidskosten per ha grasland + voedergewassen	f.715,-	f.663,-	f.712,-	f.745,-	f.712,-	f.657,-

2. Beloning voor bedrijfsleiding

Ingevolge een afspraak tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw en van de Stichting voor de Landbouw, is voor het jaar 1953/54 als beloning voor bedrijfsleiding voor de rundveehouderij in rekening gebracht f. 25,- per ha grasland en voedergewassen, vermeerderd met f. 20,- per melkkoe. Voor latere jaren zouden deze beloningen op en neer gaan met de wijzigingen van het basis-uurloon.

Voor voorcalc. 1954/55 is de oorspronkelijk vastgestelde beloning evenredig met het basis-uurloon als volgt gewijzigd:
per ha f. 25,- + 10% + 6% = f. 29,15
per koe f. 20,- + 10% + 6% = f. 23,30

Tabel 6 BELONING VOOR BEDRIJFSLEIDING PER HA GRASLAND + VOEDERGEWASSEN
VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden		Drente		Overijsel		De Graafschap		Noordbrabant			
									I		II	
	st/ha		st/ha		st/ha		st/ha		st/ha		st/ha	
a. Vergoeding naar opperv.		29,2		29,2		29,2		29,2		29,2		29,2
b. Melkveebezetting	1,26		1,10		1,26		1,35		1,22		1,07	
Vergoeding voor melkveebezetting		29,4		25,7		29,4		31,5		28,5		25,0
Totaal beloning per ha grasland en voedergewassen		58,6		54,9		58,6		60,7		57,7		54,2

3. Veevoeder

Deze post omvat zowel het aangekochte kracht- en ruwvoer als de vervoederde marktbare producten van eigen bedrijf.

Om een betere beoordeling mogelijk te maken zijn de veevoerkosten eerst gegeven per koe en daarna omgerekend per ha grasland en voedergewassen. Voor de voorcalculatie moeten de onder normale omstandigheden vervoederde hoeveelheden worden gewaardeerd tegen de te verwachten prijzen. De hoeveelheden zijn geraamd op grond van de gegevens van de laatste 4 jaren.

a. Krachtvoer

Tabel 7 geeft een specificatie van het krachtvoerverbruik in de afgelopen jaren. Hierbij zijn kleine hoeveelheden peulvruchten uit eigen bedrijf beschouwd als aangekocht, terwijl haver/gerstmengsel is verdeeld over haver en rogge. De hoeveelheden krachtvoer per soort zijn voor 1954/55 geraamd op grond van deze gegevens. Hierbij is o.a. in aanmerking genomen, dat:

1. het jaar 1951/52 t.a.v. het krachtvoerverbruik, door de gunstige zomer en de korte stalperiode, uitzonderlijk laag was;
2. het jaar 1952/53 een niet strenge doch vrij lange winter had;
3. in het jaar 1953/54 het krachtvoerverbruik door de ongunstige zomer, de vrij strenge winter en het koude voorjaar, meer dan normaal was.

Uit deze genormaliseerde hoeveelheden krachtvoer per soort volgt het totaal krachtvoerverbruik, zoals in tabel 7 is aangegeven.

Tabel 7 KRACHTVOERVERBRUIK RUNDVEE (kg per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	388	.	418	.	358	369
" 1951/52	297	552	367	392	343	318
" 1952/53	373	656	499	530	427	433
" 1953/54	427	743	641	610	473	520
Voorcalc. 1954/55	370	665	525	530	420	420

Dit staatje geeft dus een algemene indruk. Over het verbruik van de afzonderlijke krachtvoersoorten geeft tabel 9 een nader inzicht. De hierna te behandelen prijzen hebben ook alleen betrekking op deze afzonderlijke krachtvoersoorten.

In het afgelopen seizoen (1953/54) waren de prijzen voor het rundveemeel in de verschillende gebieden, volgens de statistiek der verbruikersprijzen van het L.E.I. gemiddeld als volgt:

Tabel 8 GEMIDDELDE VERBRUIKERSPRIJZEN 1953/54 (L.E.I.-STATISTIEK)

	A-meel	B-meel	C-meel	D-meel
Friese Wouden	29,66	33,47	36,45	-
Drente	30,33	32,43	36,28	38,80
Overijsel	30,88	33,10	35,83	39,78
De Graafschap	31,15	32,53	35,62	39,89
Noordbrabant	31,68	-	36,58	40,60

Tabel 9

SPECIFICATIE KRACHTVOERVERBRUIK PER MELKKOE

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aangekocht:						
Rundveemeel						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	166	202
" 1951/52	217	274	231	224	152	172
" 1952/53	237	347	321	288	197	187
" 1953/54	281	362	398	327	216	217
Voorcalc.1954/55	250	340	340	300	190	180
Kalvermeel						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	3	5
" 1951/52	10	28	46	25	7	8
" 1952/53	29	44	37	44	12	11
" 1953/54	35	79	66	50	20	17
Voorcalc.1954/55	30	60	50	40	15	13
Gedroogd gras						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	-	-
" 1951/52	16	30	-	6	-	-
" 1952/53	5	14	2	8	1	-
" 1953/54	5	2	-	4	-	-
Voorcalc.1954/55	5	10	-	5	-	-
Granen e.d.						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	3	-
" 1951/52	15	10	5	-	1	-
" 1952/53	16	8	5	5	9	1
" 1953/54	10	23	21	37	10	17
Voorcalc.1954/55	12	15	15	15	8	9
Peulvruchten e.d.						
Boekjaar 1950/51	-	.	.	.	11	11
" 1951/52	-	11	-	-	7	3
" 1952/53	-	10	1	-	2	6
" 1953/54	-	8	-	3	-	9
Voorcalc.1954/55	-	10	-	-	7	8
Uit eigen bedrijf:						
Gedroogd gras						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	-	-
" 1951/52	25	-	-	-	-	-
" 1952/53	54	-	-	-	-	-
" 1953/54	78	-	9	-	-	-
Voorcalc.1954/55	50	-	-	-	-	-
Haver						
Boekjaar 1950/51	13	.	41	.	77	79
" 1951/52	14	95	31	39	92	85
" 1952/53	26	121	64	65	105	117
" 1953/54	17	137	43	51	78	87
Voorcalc.1954/55	18	120	45	50	90	90
Rogge						
Boekjaar 1950/51	17	.	46	.	98	72
" 1951/52	-	130	50	97	84	50
" 1952/53	6	109	68	120	101	111
" 1953/54	1	129	97	137	149	174
Voorcalc.1954/55	5	110	75	120	110	120

De volgens de boekhouding voor het rundveemeel betaalde prijzen waren:

Friese Wouden	f.	36,80
Drente	"	37,55
Overijsel	"	35,80
De Graafschap	"	35,30
Noordbrabant I	"	38,40
Noordbrabant II	"	37,30

Vergelijken wij deze prijzen met bovengenoemde prijzen volgens de L.E.I.-statistiek, dan blijkt dat in Friesland, Overijsel en De Graafschap de betaalde prijzen practisch gelijk zijn aan de prijs voor het C-meel.

Voor de voorcalculatie zullen wij in deze gebieden derhalve voor het rundveemeel de prijs van het C-meel aanhouden. In Drente was de gemiddeld voor rundveemeel betaalde prijs f. 37,55, de gemiddelde verbruikersprijs van het C-meel was f. 36,28. Voor de voorcalculatie is aangehouden 60% van de prijs van het C-meel en 40% van de D-meelprijs.

Voor Noordbrabant ligt de gemiddeld betaalde prijs belangrijk hoger dan de verbruikersprijs voor C-meel. De prijs voor het rundveemeel, welke hier is aangehouden, is voor Noordbrabant I 60% van de prijs van C-meel en 40% van de prijs van D-meel, voor Noordbrabant II zijn deze percentages resp. 80 en 20.

Voor de berekening van de te verwachten prijs van de mengvoeders voor de komende maanden is uitgegaan van een theoretische berekening (bijlage I). Deze berekening is gebaseerd op een C.L.O.-samenstelling; de voedermiddelen zijn gewaardeerd tegen de prijzen zoals die in September 1954 zijn.

Theoretische verbruikersprijzen. Voorcalculatie 1954/55
(zie bijlage I)

A-meel	f.	32,70
B-meel	"	34,95
C-meel	"	37,35
D-meel	"	40,05
Kalvermeel	"	37,40

Zoals hiervoor reeds werd besproken behoeven de werkelijke verbruikersprijzen voor de verschillende gebieden niet gelijk te zijn. Bovenstaande theoretische verbruikersprijzen sluiten aan bij de landelijke verbruikersprijzen van het afgelopen jaar volgens de L.E.I.-statistiek. Deze waren in het afgelopen seizoen als volgt:

A-meel	f.	31,75
B-meel	"	33,21
C-meel	"	36,18
D-meel	"	39,80

Derhalve worden de bovengenoemde theoretische verbruikersprijzen met behulp van de verhouding tussen de verbruikersprijzen zoals die in werkelijkheid voor de verschillende gebieden lagen en de gemiddelde landelijke verbruikersprijzen op het niveau van het betreffende gebied gebracht.

De prijs per 100 kg rundveemeel wordt nu voor de verschillende gebieden als volgt:

Friese Wouden	f.	37,65
Drente	"	38,10
Overijsel	"	37,-
De Graafschap	"	36,75
Noordbrabant I	"	39,-
Noordbrabant II	"	38,40

Het overige krachtvoer is gewaardeerd tegen onderstaande prijzen per 100 kg.

Uit eigen bedrijf:	haver	f.	21,-
	rogge	"	21,50
Aangekocht:	granen	"	25,70
	peulvruchten	"	40,-
	gedroogd gras	"	25,-

De granen uit eigen bedrijf zijn gewaardeerd tegen de gemiddelde telersprijzen, welke als richtlijn bij het opleggen van de monopolieheffingen worden aangehouden.

De aangekochte granen zijn gewaardeerd tegen gemiddelde telersprijs van rogge en haver, verhoogd met een handels- en kostenmarge.

Voor de waardering van de peulvruchten is rekening gehouden met een minder goede kwaliteit van de vervoederde peulvruchten op het gemengde bedrijf.

Gedroogd gras is gewaardeerd overeenkomstig de prijs, welke in het afgelopen boekjaar is betaald.

b. Aangekocht ruwvoer

Deze post heeft alleen enige betekenis voor de Friese Wouden.

Tabel 10 AANGEKOCHT RUWVOER (gld per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	2	1
" 1951/52	27	3	3	5	6	3
" 1952/53	25	2	2	5	9	3
" 1953/54	18	2	7	8	84	5
Voorcalc. 1954/55	23	2	4	6	5	3

c. Aardappelen uit eigen bedrijf

Tabel 11 VERVOEDERDE AARDAPPELEN UIT EIGEN BEDRIJF (in kg per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	553	.	239	.	282	321
" 1951/52	507	568	170	32	170	266
" 1952/53	628	505	226	175	406	417
" 1953/54	510	422	290	189	471	496
Voorcalc. 1954/55	550	475	250	150	350	400

Voor de vooralculatie 1954/55 is het gemiddelde over de laatste 4 jaren als uitgangspunt genomen; hierbij is waar zulks nodig bleek, rekening gehouden met de trend. De aardappelen uit eigen bedrijf zijn gewaardeerd tegen f. 4,50 per 100 kg.

d. Stro

Het verbruik van voeder- en ligstro kan in de boekhoudingen niet worden gesplitst. Het totale stroverbruik was als volgt:

Tabel 12 VERBRUIK GRAANSTRO (kg per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	153	.	377	.	1356	1078
" 1951/52	125	638	380	561	993	1013
" 1952/53	175	624	353	660	1053	1089
" 1953/54	186	543	353	623	1099	1170
Vooralc. 1954/55	160	600	360	600	1050	1100

Het stro is gewaardeerd tegen een prijs van f. 35,- per 1.000 kg. Bij deze waardering is uitgegaan van de telersprijzen van stro, zoals die in de zandgebieden ten Noorden van de grote rivieren in de laatste jaren werden genoteerd. Voor de kostprijsberekening van rogge (vooralculatie 1954) is voor de waardering van stro eveneens f. 35,- per 1.000 kg aangehouden. Zulks in overeenstemming met gemaakte afspraken tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw en de Stichting voor de Landbouw. Hierbij is echter in aanmerking genomen, dat de telersprijzen van stro in de zandgebieden volgens de L.E.I.-statistiek gebaseerd zijn op een betrekkelijk gering aantal waarnemingen, terwijl bovendien in deze gebieden slechts kleine partijen worden verkocht.

e. Ander ruwvoer uit eigen bedrijf

Hieronder valt o.m. suikerbietenloof, erwtenstro enz.

Tabel 13 ONDER RUWVOER UIT EIGEN BEDRIJF (in gld per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	-	.	-	.	1	6
" 1951/52	5	6	-	4	4	6
" 1952/53	-	3	1	-	4	6
" 1953/54	-	4	2	-	4	3
Vooralc. 1954/55	1	4	1	1	3	5

f. Melkproducten

Tabel 14 VERVOEDERDE VOLLE MELK (in kg per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	139	.	174	.	214	219
" 1951/52	143	177	204	266	222	259
" 1952/53	162	235	243	266	260	265
" 1953/54	173	201	221	207	284	313
Vooralc. 1954/55	170	200	220	240	270	280

De volle melk is in rekening gebracht tegen de garantieprijs van het afgelopen jaar (f. 21,40 per 100 kg bij 3,7% vet).

Tabel 15 GARANTIEPRIJS PER 100 KG VERVOEDERDE VOLLE MELK

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Vetgehalte	3,94	3,88	3,70	3,73	3,58	3,62
Garantieprijs volle melk (per 100 kg)	22,79	22,44	21,40	21,57	20,71	20,94

Voor de voorcalculatie wordt de ondermelk omgerekend tegen f. 5,50 per 100 kg. Deze waardering is gelijk aan die van voorgaande rapporten. Hierbij wordt aangenomen, dat 20% van de uitgaven voor melkproducten op wei betrekking heeft. De prijs voor ondermelk bedroeg vorig jaar gemiddeld f. 6,- per 100 kg. De prijs voor wei wordt verondersteld gelijk te blijven. De wijzigingscoëfficiënt wordt nu als volgt:

$$\frac{5,50}{6,00} \times 0,80 + 1 \times 0,20 = 0,9333.$$

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de kosten van ondermelk en wei voor het boekjaar 1953/54 en de voorcalculatie 1954/55.

Tabel 16 KOSTEN ONDERMELK EN WEI PER KOE

	Boekjaar 1953/54	Voorcalculatie 1954/55
Friese Wouden	f. 24,-	f. 22,-
Drente	" 21,-	" 20,-
Overijsel	" 23,-	" 21,-
De Graafschap	" 30,-	" 28,-
Noordbrabant I	" 11,-	" 10,-
Noordbrabant II	" 10,-	" 9,-

g. Weidegeld

Tabel 17 WEIDEGELD (gld per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	14	•	6	•	5	5
" 1951/52	9	6	7	7	5	5
" 1952/53	7	9	7	6	4	6
" 1953/54	7	6	7	6	7	8
Voorcalc. 1954/55	9	7	7	6	7	6

h. Diversen

Tabel 18 DIVERSEN (maalloon, conserveringskosten, mineralen, droogkosten enz.) (gld per koe)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1950/51	•	•	•	•	2	3
" 1951/52	8	7	3	5	2	2
" 1952/53	14	6	5	5	3	4
" 1953/54	13	6	5	8	4	4
Voorcalc. 1954/55	12	6	4	6	3	3

i. Voederkosten paarden

Alle kosten voor de paarden zijn in eerste instantie op rekening van de rundveehouderij geboekt.

Ook de voederkosten voor de paarden zijn op basis van de boekhoudgegevens der laatste jaren genormaliseerd.

Tabel 19 VOEDERKOSTEN PAARDEN (PER PAARD)
VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden		Drente		Overijsel		De Graafschap		Noordbrabant I		Noordbrabant II	
	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld
Aangekocht		6,-		9,-		10,-		4,-		7,-		8,-
Van eigen bedrijf:												
Haver	75	15,8	600	126,-	460	96,6	660	138,6	720	151,2	960	201,6
Rogge	-	-	80	17,2	200	43,0	15	3,2	37	8,0	33	7,1
Stro	70	2,5	1100	38,5	1050	36,8	1025	35,9	1000	35,0	1100	38,5
Aardappelen	-	-	-	-	20	0,9	-	-	30	1,4	-	-
Totaal per paard		24,3		190,7		187,3		181,7		202,6		255,2
d.i. per ha grasland + voedergewassen		3,-		31,-		28,-		34,-		41,-		39,-

Tabel 20 SAMENVATTING VAN DE VOEDERKOSTEN
VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
a. Krachtvoer gld/koe						
1. Aangekocht	110,-	162,-	148,-	130,-	85,-	79,-
2. Eigen bedrijf	5,-	49,-	26,-	36,-	43,-	45,-
b. Aangekocht ruwvoer	23,-	2,-	4,-	6,-	5,-	3,-
c. Aardappelen	25,-	21,-	11,-	7,-	16,-	18,-
d. Stro	6,-	21,-	13,-	21,-	37,-	39,-
e. Ander ruwvoer uit eigen bedrijf	1,-	4,-	1,-	1,-	3,-	5,-
f. Melkproducten						
1. Volle melk	39,-	45,-	47,-	52,-	56,-	59,-
2. Voedermelk, wei enz.	22,-	20,-	21,-	28,-	10,-	9,-
g. Weidegeld	9,-	7,-	7,-	6,-	7,-	6,-
h. Diversen	12,-	6,-	4,-	6,-	3,-	3,-
Totaal voerkosten rundvee 1954/55 per koe	252,-	337,-	282,-	293,-	265,-	266,-
Omrekening voerkosten rundvee 1954/55 per ha grasland + voedergewassen	318,-	371,-	355,-	396,-	323,-	285,-
i. Voer paarden per ha grasland + voedergewassen	3,-	31,-	28,-	34,-	41,-	39,-
Totaal veevoer per ha grasland + voedergewassen	321,-	402,-	383,-	430,-	364,-	324,-

4. Meststoffen

In de kostprijsberekening van de melk zijn opgenomen de kosten voor kunstmest op grasland en voedergewassen. De kosten voor grasland zijn direct aan de boekhoudingen ontleend. De bemestingskosten voor de voedergewassen moeten worden berekend, door de op het bouwland gestrooide hoeveelheden stikstof, fosforzuur en kali volgens normen over de verschillende gewassen te verdelen.

De volgende normen worden hiertoe gebruikt:

Tabel 21 VERDELINGSNORMEN T.B.V. KUNSTMESTVERBRUIK (ROGGE 100)

	N (volgens gem. giften incl. stalmest)	P_2O_5 (volgens onttrekkingsnormen)	K_2O (volgens onttrekkingsnormen)
Rogge	100	100	100
Haver	115	115	155
Maïs	135	130	150
Aardappelen	165	145	255
Voederbieten	335	170	340
Suikerbieten	250	250	340
Stoppelknollen	150	75	105
Snijrogge	150	120	140

De diverse meststoffen: kalk, koperhoudende meststoffen enz. zijn verdeeld naar oppervlakte. De oppervlakte nagewassen is hierbij voor 1/3 deel opgenomen. De hoeveelheden gestrooide zuivere meststoffen waren de laatste jaren als in tabel 22, waarin tevens de voorcalculatie is vermeld.

Tabel 22 MESTSTOFFENVERBRUIK PER HA GRASLAND EN BOUWLAND (IN KG ZUIVER)

	Grasland						Bouwland					
	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	N.Brabant I	N.Brabant II	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	N.Brabant I	N.Brabant II
Stikstof: kg N												
Boekjaar 1950/51	87	.	68	.	67	64	70	.	83	.	57	66
" 1951/52	106	85	85	73	81	68	82	99	87	80	71	73
" 1952/53	109	96	103	84	93	79	91	103	90	89	80	71
" 1953/54	117	110	109	110	101	97	103	102	98	93	82	77
Voorcalc.1954/55	117	110	109	110	101	97	103	102	98	93	82	77
Fosfor: kg P_2O_5												
Boekjaar 1950/51	59	.	62	.	67	74	49	.	70	.	70	68
" 1951/52	48	67	68	79	74	73	44	63	62	55	72	83
" 1952/53	50	65	69	51	76	72	42	72	69	55	71	77
" 1953/54	52	65	77	56	69	84	44	80	75	56	80	81
Voorcalc.1954/55	52	66	69	62	72	76	45	72	69	55	74	77
Kali: kg K_2O												
Boekjaar 1950/51	85	.	83	.	90	68	133	.	101	.	110	115
" 1951/52	91	115	99	107	96	86	140	131	115	90	121	120
" 1952/53	92	120	88	85	100	91	130	153	129	101	120	122
" 1953/54	89	120	95	74	94	101	135	150	128	91	139	142
Voorcalc.1954/55	89	118	91	88	95	87	135	145	118	94	123	125
Diverse meststoffen: gld												
Boekjaar 1950/51	-	..	2	..	1	1	14	.	10	.	2	3
" 1951/52	-	4	1	1	2	1	1	6	8	4	3	7
" 1952/53	-	3	2	6	2	1	10	10	16	6	8	8
" 1953/54	3	2	3	4	3	2	12	12	10	5	7	8
Voorcalc.1954/55	1	3	2	4	2	1	9	9	11	5	5	7

Voor de voorcalculatie is rekening gehouden met de ontwikkeling in het verbruik gedurende de laatste 4 jaren. Het stikstofverbruik vertoonde ieder jaar nog een stijging, welke wellicht nog zal voortgaan. Daar dit niet met zekerheid is te zeggen, is de N-bemesting in de voorcalculatie aangehouden op het niveau van het boekjaar 1953/54. De kali- en fosformeststoffen geven geen duidelijke ontwikkeling te zien. Hiervoor is derhalve het gemiddelde van de laatste 4 jaren aangehouden, evenals voor de "overige meststoffen".

Kunstmestprijzen

Met behulp van de voor het komende jaar reeds bekende grootheandelsprijzen kan een prijsvergelijking worden gemaakt.
Deze vergelijking geldt voor de volgende perioden:

voor stikstof	Maart t/m September	1953	en 1955
voor fosfor	October t/m Maart	1952/53	en 1954/55
voor kali	October t/m Maart	1952/53	en 1954/55

Prijzen per 100 kg

	1953	1955
Kalksalpeter	f. 16,75	f. 16,15
Zwavelzure ammoniak	" 17,45	" 17,15
Kalkammonsalpeter	" 17,15	" 17,15
Superfosfaat 17%	" 8,30	" 9,15
Slakkenmeel 17%	" 9,80	" 8,60
Kalizout 40%	" 11,90	" 11,90

Hieruit volgen de volgende wijzigingscoëfficienten:

voor N-meststoffen: 0,995

voor P_2O_5-meststoffen: 0,927

voor K_2O-meststoffen: 1,000

Bij het bepalen van de wijzigingscoëfficient is behalve met de prijswijziging rekening gehouden met de verhouding waarin de verschillende meststoffen worden gebruikt. Uit de boekhouding blijkt, dat voor grasland en bouwland verschillende soorten kunstmest worden gebruikt, hierdoor is het nodig met verschillende prijzen te rekenen. De in de nacalculatie 1953/54 gevonden gemiddelde prijzen worden nu met deze wijzigingscoëfficiënten herleid tot het prijspeil voor 1954/55.

Tabel 23 KUNSTMESTPRIJZEN (CTS PER KG ZUIVER N - P_2O_5 - K_2O)

	Grasland						Bouwland					
	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	N.Brabant I	N.Brabant II	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	N.Brabant I	N.Brabant II
N : Nacalc. 53/54	90	90	91	90	91	90	97	93	96	96	97	93
Voorcalc. 54/55	90	90	91	90	91	90	97	93	96	96	97	93
P_2O_5 : Nacalc. 53/54	65	64	68	60	62	62	66	64	63	65	62	59
Voorcalc. 54/44	60	59	63	56	57	57	61	59	58	61	57	55
K_2O : Nacalc. 53/54	33	33	37	38	32	33	40	38	39	38	35	34
Voorcalc. 54/55	33	33	37	38	32	33	40	38	39	38	35	34

De verdeling van de bemestingskosten over grasland, voedergewassen en marktbare gewassen en de toerekening aan de rundveehouderij vindt plaats aan de hand van de normen, welke hiervoor reeds werden gegeven. Bijlage II geeft de gedetailleerde berekening.

Ter toelichting op deze berekening diene het volgende. De mest gestrooid op grasland is zonder meer uit de boekhouding bekend (13). Het gaat er hier dus om de kunstmest, die gestrooid is op het bouwland, te verdelen over voedergewassen en marktbare gewassen.

Om tot de verdelingsproducten hiervoor te komen is het areaal van een bepaald gewas vermenigvuldigd met de betreffende norm.

Het totaal van de verdelingsproducten der voedergewassen gedeeld door het totaal van het bouwland maal 100 geeft voor de verschillende mestsoorten het percentage van de op het bouwland gestrooide mest, welke aan de voedergewassen wordt toegerekend (12).

Tabel 24 SAMENVATTING BEMESTINGSKOSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant	
					I	II
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Stikstofmeststoffen	108	112	108	111	105	98
2. Fosfaatmeststoffen	31	42	44	36	44	46
3. Kalimeststoffen	31	44	37	37	37	36
4. Diverse meststoffen	1	4	3	4	2	2
Totaal	171	202	192	188	188	182

5. Pacht

In de voorcalculatie is voor pacht een bedrag opgenomen, dat zo goed mogelijk de pacht aangeeft, die in 1954/55 gemiddeld zal worden betaald, zulks volgens een overeenkomst tussen de Stichting voor de Landbouw en het Ministerie van Landbouw.

Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van de betaalde pachten volgens de boekhoudingen en volgens de pachtstatistiek en met de door de Grondkamers gestelde normen.

De door de Grondkamers vastgestelde normen zijn in het jaar 1954 t.o.v. 1953 belangrijk gestegen, voornamelijk als gevolg van het feit, dat voor bedrijfsgebouwen een hoger bedrag in rekening werd gebracht.

Deze stijging varieert voor de verschillende gebieden van 8 tot 16%.

De stijging van de pacht, zoals de boekhoudingen die te zien geven, is zoveel mogelijk genormaliseerd. De normale stijging is in de meeste gebieden ± f. 5,- per ha, behalve in Drente waar de stijging f. 8,- bedraagt.

Deze normale stijging van de pacht in de boekhoudingen komt overeen met wat de C.B.S.-cijfers hierover te zien geven.

Ook hier bedroeg deze stijging de laatste jaren ongeveer f. 5,- per ha. Om tot de waarschijnlijk te betalen pacht voor het jaar 1954/55 te komen, is uitgegaan van het volgens de boekhoudingen in 1953/54 betaalde bedrag. Hierbij is gesteld de normale stijging, zoals die in het verleden werd geconstateerd.

Het verschil tussen de toename volgens de normen der grondkamers en de normale toename, is de extra stijging van de pacht.

Deze extra stijging wordt over 4 jaar verdeeld op grond van het feit, dat om de drie jaar de pachtcontracten kunnen worden herzien, terwijl bovendien kan worden aangenomen, dat niet steeds van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt.

Tabel 25 BRUTO-PACHT PER HA CULTUURGROND

	Bruto-pacht 1953/54	Normale stijging	Stijging volgens norm	Extra stijging	Bruto-pacht Voorcalculatie 1954/55
Friese Wouden	f. 95,-	f. 4,-	f. 12,-	f. 8,-	f. 95,- + f. 4,- + f. 2,- = f. 101,-
Drente	" 79,-	" 8,-	" 15,-	" 7,-	" 79,- + " 8,- + " 2,- = " 89,-
Overijsel	" 104,-	" 6,-	" 19,-	" 13,-	" 104,- + " 6,- + " 3,- = " 113,-
De Graafschap	" 109,-	" 6,-	" 9,-	" 3,-	" 109,- + " 6,- + " 1,- = " 116,-
Noordbrabant I	" 94,-	" 6,-	" 18,-	" 12,-	" 94,- + " 6,- + " 3,- = " 103,-
Noordbrabant II	" 90,-	" 5,-	" 18,-	" 13,-	" 90,- + " 5,- + " 3,- = " 98,-

In de boekhoudingen is voor zover het pachtbedrijven betreft, hiervoor de werkelijk betaalde pacht ingecalculeerd. Bij eigenaarsbedrijven is een bedrag als pacht in rekening gebracht, dat overeenkomt met de betaalde pacht van soortgelijke bedrijven in de omgeving. De huurwaarde van de woning is in beide gevallen van het totale pachtbedrag afgetrokken.

Aangezien in de pachtsom de kosten voor huisvesting van varkens en kippen zijn begrepen, is het gemiddelde pachtbedrag per bedrijf verminderd met een normbedrag per gemiddeld aanwezige hen resp. varken. Deze bedragen zijn voor zover het de kippen betreft, gebaseerd op de vervangingswaarde van de hokken en voor zover het de varkens betreft op het geschatte aandeel, dat deze dieren hebben in de door de grondkamers toegestane pachtwaarde van de gebouwen.

De normen zijn t.o.v. het laatste jaar in overeenstemming met de toegestane pacht voor varkens en zeugen aanzienlijk gestegen. Per gemiddeld aanwezig dier zijn de bedragen als volgt:

kippen	f. 0,675	
zeugen	" 32,-	(vorig jaar f. 16,-)
mestvarkens	" 8,-	(" " " 4,-)

Voor de voorcalculatie 1954/55 is de stijging van de aftrekpost voor mestvarkens en zeugen slechts voor 1/4 deel opgenomen, zulks in overeenstemming met het feit, dat ook de stijging van het brutopachtbedrag voor 1/4 deel in de voorcalculatie is opgenomen.

De aftrekposten voor het jaar 1954/55 zijn nu als volgt:

kippen	f. 0,675
zeugen	16 + 4 = 20
mestvarkens	4 + 1 = 5

Tabel 26 PACHTKOSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Opperv. cultuurgrond	10 ha	13 ha	10 ha	8 ha	8 ha	12 ha
Pacht per ha	f. 101,-	f. 89,-	f. 113,-	f. 116,-	f. 103,-	f. 98,-
Aftrek per ha	" 5,-	" 7,-	" 18,-	" 31,-	" 22,-	" 16,-
Netto-pacht per ha	f. 96,-	f. 82,-	f. 95,-	f. 85,-	f. 81,-	f. 82,-
Specificatie aftrek voor:						
Mestvarkens	f. 23,-	f. 21,-	f. 52,-	f. 87,-	f. 48,-	f. 68,-
Zeugen	" 20,-	" 38,-	" 42,-	" 46,-	" 42,-	" 40,-
Pluimvee	" 9,-	" 28,-	" 83,-	" 118,-	" 85,-	" 82,-
Totaal aftrek	f. 52,-	f. 87,-	f. 177,-	f. 251,-	f. 175,-	f. 190,-

De aldus aan de grond toegerekende pachtkosten zijn naar oppervlakte toegerekend aan het bouwland en het grasland.

6. Werktuigkosten

Deze post omvat de kosten van afschrijving, rente en onderhoud van werktuigen en de aanschaffing van klein gereedschap. In de boekhouding van 1953/54 werden de afschrijving en rente berekend op basis van de vervangingswaarde. Hierover werd in het algemeen 5% afgeschreven, alleen over het apparaat voor electrische weideafrastering werd 20% afgeschreven.

Voor rente is een bedrag van 4% over 60% van de vervangingswaarde berekend.

Tabel 27 KOSTEN WERKTUIGEN IN GLD PER HA BOEKJAAR 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
1. Afschrijving werktuigen	29	20	31	42	26	23
2. Rente	14	10	15	21	13	11
3. Onderhoud en aanschaf van gereedschap	42	28	37	50	37	36
Totaal per ha	85	58	83	113	76	70

Voor varkens en kippen is van het totale bedrag der werktuigkosten per gemiddeld bedrijf een normbedrag afgetrokken. Het restant wordt verdeeld naar oppervlakte over grasland en bouwland. De volgende bedragen zijn voor de varkens en kippen in mindering gebracht op de werktuigkosten:

kippen f. 6,- per 100 hennen per jaar
zeugen f. 3,- per zeug per jaar
mestvarkens f. 2,- per varken per jaar

Tabel 28 KOSTEN WERKTUIGEN TEN LASTE VAN DE RUNDVEEHOUDERIJ BOEKJAAR 1953/54

	Bruto werktuigkosten per ha cultuurgrond	Aftrekpost varkens en kippen	Netto-werktuigkosten per ha cultuurgrond
Friese Wouden	85	1	84
Drente	58	1	57
Overijsel	83	3	80
De Graafschap	113	6	107
Noordbrabant I	76	4	72
Noordbrabant II	70	4	66

Voor de voorcalculatie is er van uitgegaan, dat het prijsniveau van landbouwwerktuigen gelijk is gebleven aan dat van het laatste jaar.

De rentevoet is gebaseerd op het door de boerenleenbank berekende percentage voor voorschotten. Voor 1954/55 is dit weer op 4% gesteld. Ten opzichte van 1953/54 is voor de post "onderhoud en aanschaffing gereedschap" rekening gehouden met een geringe stijging.

Tabel 29 KOSTEN WERKTUIGEN IN GLD PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
1. Afschrijving werktuigen	29	20	31	42	26	23
2. Rente	14	10	15	21	13	11
3. Onderhoud en aanschaffing gereedschappen	42	28	35	45	34	32
Totaal per ha cultuurgrond	85	58	81	108	73	66
In te calculeren per ha grasland + voedergewassen 1)	84	55	77	102	68	62

7. Rente levende inventaris

Voor het boekjaar 1953/54 werd 4% rente over de gemiddelde waarde van de veestapel berekend. De gemiddelde waarde is vastgesteld aan de hand van onderstaande normen per dier.

	Waarderingsklasse 1	2	3	4	5	6	7	8
Kalveren voor opfok beneden 2 maanden	100	100	90	90	80	80	70	60
Kalveren 2 - 4 maanden	160	150	140	140	130	120	110	100
" 4 - 6 maanden	210	200	190	180	170	160	150	130
" 6 - 9 maanden	300	280	270	250	230	220	200	190
" 9 - 12 maanden	380	360	340	320	300	280	260	240
Jongvee 12 - 15 maanden gust	470	440	420	390	370	340	320	300
" 15 - 18 maanden "	550	520	490	460	440	410	380	350
" 18 - 24 maanden "	640	600	570	540	500	470	440	400
" > 24 maanden "	680	640	610	570	540	500	460	430
" kennelijk drachtig	720	690	650	610	570	530	490	460
" hoogdrachtig	810	760	720	680	640	590	550	510
Melk- en kalfkoeien 1 x gek.	850	800	760	710	670	630	580	540
" " " ouder	950	900	850	800	750	700	650	600
Stieren en mestvee			Verkoopwaarde					

Elk bedrijf is op grond van de gemiddelde kwaliteit van de veestapel ingedeeld in een van de acht genoemde kwaliteitsklassen.

Voor de voorcalculatie 1954/55 is wederom rekening gehouden met een rentevoet van 4%. Wat betreft de veeprijzen, deze zijn gesteld op het niveau van het laatste boekjaar.

Tabel 30 RENTE LEVENDE INVENTARIS

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1953/54	48	47	48	55	48	47
Voorcalc. 1954/55	48	47	48	53	48	47

1) Het netto-bedrag per bedrijf is hierbij gedeeld door de totale oppervlakte cultuurgrond + 1/3 van de nagewassen.

8. Ziektebestrijding, dekgelden en fokverenigingskosten

In onderstaande staat wordt een overzicht gegeven van de post ziektebestrijdingskosten, dekgelden e.d., zoals die in de laatste jaren zijn geweest. T/m het boekjaar 1952/53, werd voor varkens en kippen een geschat bedrag afgetrokken. Voor het jaar 1953/54 konden deze kosten voor de rundveehouderij afzonderlijk uit de boekhoudingen worden verkregen. Derhalve was het niet nodig een geschat bedrag voor varkens en kippen af te trekken. Voor de voorcalculatie zijn de bedragen aangehouden van het laatste boekjaar, rekening houdende met de melkveebezetting.

Tabel 31 ZIEKTEBESTRIJDING, DEKGELDEN EN FOKVERENIGINGSKOSTEN RUNDVEE PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1951/52	35	46	33	41	28	27
" 1952/53	35	49	35	46	37	35
" 1953/54	39	48	34	47	46	52
Voorcalc. 1954/55	39	48	34	46	46	53

9. Overige kosten

In deze post zijn verschillende kostenbestanddelen samengevat. Aan de hand van de gegevens der afgelopen boekjaren is voor de voorcalculatie een genormaliseerd bedrag vastgesteld. Tabel 32 geeft de specificatie van de post overige kosten en de ontwikkeling der laatste jaren, tabel 33 geeft een samenvatting voor de voorcalculatie. Het bedrag voor diverse kosten is evenals vorige jaren een geschat bedrag voor verschillende kleine posten, welke wel voor het hele bedrijf bekend zijn, maar niet afzonderlijk voor de rundveehouderij uit de boekhouding konden worden afgesplitst.

Tabel 32 SPECIFICATIE OVERIGE KOSTEN IN GLD PER HA GRASLAND + VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
1. Zaaizaad voedergewassen						
Boekjaar 1949/50	.	.	.	.	17	14
" 1950/51	4	.	14	.	21	19
" 1951/52	4	9	10	11	17	18
" 1952/53	4	10	9	9	19	13
" 1953/54	7	10	9	12	21	19
Voorcalc. 1954/55	6	10	9	11	19	17
2. Directe kosten paarden						
Boekjaar 1949/50	.	.	.	.	.	.
" 1950/51	14	.	12	.	21	21
" 1951/52	19	23	17	24	23	19
" 1952/53	21	30	17	28	28	25
" 1953/54	19	28	18	29	24	24
Voorcalc. 1954/55	19	28	18	29	24	24
3. Aftrek: omzet en aanwas paarden						
Boekjaar 1949/50	.	.	.	.	%.10	%. 4
" 1950/51	%.6	.	–	.	%.12	%. 8
" 1951/52	%.5	%.13	%.5	%. 8	%. 7	%. 6
" 1952/53	%.3	%.32	%.4	%.14	%. 6	%.11
" 1953/54	%.3	%.22	%.4	%.15	%.11	%.10
Voorcalc. 1954/55	%.4	%.22	%.4	%.13	%. 9	%. 9
4. Onderhoud gebouwen voor rekening pachter						
Boekjaar 1949/50	.	.	.	.	5	3
" 1950/51	8	.	6	.	4	4
" 1951/52	9	1	5	3	10	5
" 1952/53	8	3	8	13	6	7
" 1953/54	19	4	18	13	10	6
Voorcalc. 1954/55	14	3	11	12	8	6
5. Diverse kosten						
Voorcalc. 1954/55	15	15	15	15	15	15

Tabel 33 SAMENVATTING OVERIGE KOSTEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
1. Zaaizaad voedergewassen	6	10	9	11	19	17
2. Directe kosten paarden	19	28	18	29	24	24
3. Aftrek omzet en aanwas paarden	%.4	%.22	%.4	%.13	%.9	%.9
4. Onderhoud voor rekening pachter	14	3	11	12	8	6
5. Diverse kosten	15	15	15	15	15	15
Totaal	50	34	49	54	57	53

%. = verlies

10. Heffingen op afgeleverde melk

De volgende heffingen zijn als kosten in rekening gebracht:

HEFFINGEN OP MELK PER 100 KG

	Voorcalc. 1954/55
Gezondheidsdienst	f. 0,05
Melkproductiecontrôle	" 0,05
Stichting voor de Landbouw	" 0,015
Bedrijfschap voor Zuivel	" 0,06
Nederlands Instituut voor Zuivelonderzoek	" 0,0175
	f. 0,1925

Deze heffingen hebben het karakter van betalingen voor dienstverlening aan het bedrijf en kunnen derhalve als kostenfactor worden gezien. De Zuivelfondsheffing kan niet als kostenelement worden beschouwd, daar ze slechts dient ter correctie van de opbrengstprijs.

De t.b.c.-spaarheffing wordt t.z.t. aan de veehouder terugbetaald, ook deze heffing is dus geen kostenelement.

De heffing ad f. 0,25 ten behoeve van de t.b.c.-bestrijding, het z.g. boerenkwartje, is evenmin onder de kosten opgenomen, de ontvangen slachtpremies zijn nl. ook buiten de opbrengsten gehouden.

Ten opzichte van het vorig jaar zijn de heffingen met f. 0,0275 per 100 kg gestegen, deze stijging werd veroorzaakt door:

1. een stijging van de heffing voor het Bedrijfschap voor Zuivel met	f. 0,01
2. de instelling van een heffing t.b.v. het Nederlands Instituut voor Zuivelonderzoek van	" 0,0175
	f. 0,0275

De heffingen zijn alleen berekend over het percentage melk, dat wordt afgeleverd, d.i. 90% van de totale productie.

Tabel 34 BEREKENING VAN DE HEFFINGEN OP AFGELEVERDE MELK VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Melkproductie per ha (kg)	5040	4400	4820	5231	4667	4120
Aflevering per ha 90% (kg)	4536	3960	4338	4708	4200	3708
Heffing per ha (0,1925 per 100 kg)	f.9,-	f.8,-	f.8,-	f.9,-	f.8,-	f.7,-

11. Omzet en aanwas

Voor de berekening van de post omzet en aanwas is dit jaar getracht om door een diepgaande analyse van deze post, te komen tot een bevredigende normalisatie. Deze normalisatie is geschied op dezelfde manier, zoals deze reeds eerder voor de weidebedrijven is uitgevoerd.

Voor deze post zijn van belang:
a. de aantallen dieren in de verschillende rubrieken,
b. de prijzen.

ad a. Als uitgangspunt voor een genormaliseerde veestapel nemen wij een veestapel, welke op constant peil blijft, d.w.z. waarvan de aantallen bij het begin en het einde van het boekjaar gelijk zijn.

Dit is dus niet een veestapel, welke gedurende het boekjaar niet in aantal zou kunnen veranderen, een dergelijke gedachtengang zou in strijd zijn met de werkelijkheid. Voor het berekenen van het genormaliseerde aantal verkochte dieren is zeer veel cijfermateriaal verzameld uit voorgaande boekjaren.

Het is niet mogelijk, dit materiaal als documentatie aan het rapport toe te voegen. Voor belangstellenden wordt het natuurlijk gaarne ter inzage gegeven.

Ter toelichting op de berekening dient het volgende: Voor de verschillende jaren is het aantal verkochte dieren in de verschillende rubrieken vermeerderd met de aanwas in deze rubrieken. Wij hebben ons hierbij op het standpunt gesteld, dat men deze aanwas ook had kunnen verkopen om de veestapel op peil te houden. De veestapel is natuurlijk in de verschillende jaren uitgebreid (en ook wel eens ingekrompen), terwijl het ook zo kan zijn, dat men b.v. minder vee is gaan aankopen en meer is gaan fokken om de veestapel op peil te houden. Indien in een bepaald gebied een duidelijke ontwikkeling is waar te nemen, is hiermede rekening gehouden en is niet zonder meer het gemiddelde genomen van de laatste jaren.

ad b. Voor de vaststelling van de prijzen van het rundvee voor de periode November 1954 tot November 1955 hebben wij ons evenals vorig jaar laten voorlichten door het Bedrijfschap voor Vee en Vlees over de huidige situatie op de vleesmarkt. De verantwoordelijkheid voor schatting van de prijzen blijft uiteraard bij het L.E.I.

Wat de vooruitzichten van de rundveeprijzen betreft, kan een aantal ongunstige factoren worden genoemd, nl.:

1. Ten gevolge van de slechte voederpositie in het binnenland verwachten wij in de loop van dit jaar een groter aanbod van slachtvee.
2. In het laatste jaar is bovendien de veebezetting vrij hoog geweest, hetgeen eveneens bijdraagt tot een vergroting van het aanbod van slachtvee.
3. Wat betreft de productie van varkensvlees kan worden opgemerkt, dat in het begin van 1955 rekening moet worden gehouden met een groot aanbod van slachtvarkens.

Hier staat tegenover, dat ten gevolge van het gestegen welvaartspeil in verband met de laatste loonsverhoging de binnenlandse vleesconsumptie waarschijnlijk zal stijgen. Het opheffen van de vleesdistributie in Engeland zal eveneens kunnen bijdragen tot een vergroting van de vraag.

In het algemeen kan nog worden opgemerkt, dat op lange termijn bezien, een verband zal bestaan tussen varkens- en rundvleesprijzen. Wat betreft de varkensvleesprijzen kan worden gezegd, dat de garantieprijs iets is verhoogd. De overnameprijzen van de baconvarkens behoeven echter deze prijsstijging niet te volgen, omdat het onregelmatig aanbod van baconvarkens waarschijnlijk zal leiden tot een prijsuitslag naar beneden (zie tevens punt 3).

Gelet op het feit, dat er zowel gunstige als ongunstige factoren aanwezig zijn en dat de invloed van elke factor niet te bepalen is, hebben wij gemeend de prijzen uit de boekhouding 1953/54 ongewijzigd te moeten aanhouden.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de prijzen van de belangrijkste rubrieken vee, zoals die op de L.E.I.-bedrijven werden gemaakt.

Hierbij dient te worden opgemerkt, dat de schommelingen in de prijzen tussen de verschillende jaren niet geheel kunnen worden toegeschreven aan het prijsverloop. De rubriekindeling is nl. nog zo ruim, dat binnen de rubrieken van jaar tot jaar nog zeer goed variaties in kwaliteit kunnen optreden, welke natuurlijk de prijzen mede beïnvloeden. Onderstaande prijzen laten dan ook slechts een globale beoordeling van het prijsverloop toe.

Tabel 35 PRIJZEN IN GLD PER STUK BIJ VERKOOP

	Nuchtere kalveren				Jongvee jonger dan 1 jaar				Melkkoeien			
	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54
Friese Wouden	39	41	37	35	262	244	229	209	683	688	692	655
Drente	.	45	41	40	.	186	266	234	.	640	746	693
Overijsel	42	43	40	40	197	221	255	234	653	673	714	662
De Graafschap	.	53	43	53	.	212	201	267	.	676	724	672
Noordbrabant I	55	62	55	54	174	233	295	215	692	646	720	712
Noordbrabant II	53	58	57	60	330	235	243	244	603	694	772	701

Onderstaande tabel geeft de samenvatting van de post omzet en aanwas per ha grasland en voedergewassen, zoals die voor het jaar 1954/55 is vastgesteld.

De specificatie van deze post voor de verschillende gebieden wordt gegeven in bijlage III[a] t/m III[f].

Tabel 36 OMZET EN AANWAS RUNDVEE IN GLD PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Genormaliseerde omzet en aanwas per koe	226	322	268	313	273	321
Genormaliseerde veebezetting per ha	1,26	1,10	1,26	1,35	1,22	1,07
Omzet en aanwas in gld per ha	285	354	338	423	333	343

12. Paardekosten voor nevenbedrijven

In de voorgaande berekening zijn de gemaakte paardekosten geheel ten laste van de rundveehouderij gebracht. De paarden verrichten echter ook werkzaamheden voor andere bedrijfsonderdelen, met name voor de akkerbouwsector. Een gedeelte der paardekosten moet daarom in mindering worden gebracht op de kosten van de melk.

Deze aftrekpost is bepaald aan de hand van de volgende paardeuren per ha gewas.

Granen	110 p.u. per ha
Aardappelen	135 p.u. per ha
Overige gewassen	120 p.u. per ha

Het volgens deze normen berekende aantal paarde-uren werd gewaardeerd tegen het hierna vermelde bedrag per uur.

Een specificatie van de kosten per paarde-uur volgt hieronder. Het aandeel van een paard in de graslandkosten is hierbij gelijkgesteld aan dat van een melkkoe. Het aantal werkuren per paard berust op een globale schatting. Volgens vroegere arbeidsnotitie-gegevens bedraagt dit op de gemengde bedrijven 900 - 1100 uur per jaar, hetgeen ook in deze berekening is aangehouden.

Tabel 37

KOSTEN PER PAARDE-UUR
VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant 7-10 ha	Noordbrabant 10- 15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Voerkosten per paard:						
a. aangekocht	6,-	9,-	10,-	4,-	7,-	8,-
b. graan uit eigen bedrijf	16,-	143,-	140,-	142,-	159,-	209,-
c. stro	2,-	39,-	36,-	36,-	35,-	38,-
d. diversen	-	-	1,-	-	2,-	-
Totaal bijkomende voederkosten	24,-	191,-	187,-	182,-	203,-	255,-
2. Andere directe kosten	137,-	177,-	112,-	153,-	123,-	151,-
3. Arbeidskosten voor verzorging	143,-	241,-	243,-	236,-	234,-	234,-
4. Aandeel graslandkosten	386,-	376,-	357,-	345,-	342,-	369,-
Bruto-kosten per paard	690,-	985,-	899,-	916,-	902,-	1009,-
Opbrengsten per paard	28,-	135,-	27,-	70,-	44,-	53,-
Netto-kosten per paard	662,-	850,-	872,-	846,-	858,-	956,-
Kosten per paarde-uur	72 ct	87 ct	87 ct	87 ct	87 ct	87 ct

De aftrekpost paardekosten voor nevenbedrijven wordt nu als volgt:

Tabel 38

AFTREK PAARDEKOSTEN
VOORCALCULATIE

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Voorcalculatie 1954/55	9,-	72,-	41,-	57,-	76,-	75,-

13. Stalmest voor marktbare gewassen

Op de gemengde bedrijven wordt een gedeelte van de stalmest aangewend op het bouwland. Volgens de hieromtrent verzamelde gegevens is de procentuele verdeling over bouwland en grasland van de stalmest en de gier als in tabel 39 is aangegeven.

Tabel 39 PROCENTUELE VERDELING STALMEST OVER BOUWLAND EN GRASLAND

	bouwland	grasland
Friesland, De Wouden	21%	79%
Drente	66%	34%
Overijsel	56%	44%
Gelderland, De Graafschap	66%	34%
Noordbrabant 7 - 10 ha	83%	17%
Noordbrabant 10 - 15 ha	82%	18%

De verschillende bestanddelen uit de stalmest zijn nu op dezelfde manier aan de verschillende gewassen op het bouwland toegerekend als dit met de kunstmeststoffen is gebeurd en zoals is aangegeven onder punt 4.

De waarde van de mestproductie is als volgt berekend:

Tabel 40 NORMEN T.B.V. BEREKENING VAN DE WAARDE DER MESTPRODUCTIE

	Werkzame stikstof	Fosfor	Kali	Org. stof
Volwassen rundvee	15 kg	13 kg	40 kg	7,50
Jongvee	5 kg	4 kg	13 kg	2,50
Paarden	12 kg	7 kg	30 kg	4,-
Mestvarkens	4 kg	4 kg	12 kg	1,70
Zeugen	5 kg	7 kg	15 kg	2,50

De stikstof, fosfor en de kali zijn hierbij gewaardeerd tegen de gemiddelde prijzen voor bouwland en grasland.

De volledige berekening van de aftrekpost voor de stalmest wordt gegeven in bijlage IV. Het resultaat van deze berekening is als volgt:

Tabel 41 AFTREKPOST STALMEST PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant	
					I	II
Voorcalc. 1954/55	f.2,-	f.29,-	f.15,-	f.9,-	f.28,-	f.24,-

14. Diverse opbrengsten

Tabel 43 geeft een specificatie van de post diverse opbrengsten, en de ontwikkeling van deze post in de laatste jaren. Voor de voorcalculatie 1954/55 zijn de gegevens van de laatste boekjaren genormaliseerd. Een samenvatting van deze genormaliseerde bedragen volgt in tabel 42.

Tabel 42 DIVERSE OPBRENGSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/55

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Weidegeld	-	1,-	1,-	-	1,-	1,-
Dekgeld	2,-	2,-	1,-	-	-	1,-
Verkochte voederbieten 1)	1,-	2,-	2,-	3,-	16,-	15,-
Aandeel fokzeugen in de graslandkosten 2)	3,-	7,-	8,-	13,-	12,-	9,-
Diversen	5,-	6,-	3,-	11,-	5,-	7,-
Totaal	11,-	18,-	15,-	27,-	34,-	33,-

1) Inclusief voedergewassen, vervoederd aan varkens en kippen.
2) Het aandeel fokzeugen in de graslandkosten is gesteld op f. 30,- per zeug.

Tabel 43 SPECIFICATIE DIVERSE OPBRENGSTEN PER HA GRASLAND + VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
1. Weidegeld:						
Boekjaar 1950/51	.	.	1,-	.	-	1,-
" 1951/52	-	1,-	1,-	-	-	-
" 1952/53	-	-	-	-	1,-	1,-
" 1953/54	1,-	2,-	-	-	2,-	1,-
Voorcalc. 1954/55	-	1,-	1,-	-	1,-	1,-
2. Dekgeld:						
Boekjaar 1950/51	2,-	.	1,-	.	-	1,-
" 1951/52	2,-	4,-	-	-	-	-
" 1952/53	2,-	1,-	-	-	-	-
" 1953/54	2,-	-	3,-	-	-	-
Voorcalc. 1954/55	2,-	2,-	1,-	-	-	1,-
3. Verkochte voederbieten:						
Boekjaar 1950/51	-	.	1,-	.	4,-	4,-
" 1951/52	-	-	1,-	1,-	2,-	1,-
" 1952/53	-	2,-	2,-	-	5,-	5,-
" 1953/54	-	3,-	1,-	-	3,-	3,-
Voorcalc. 1954/55	-	2,-	1,-	-	3,-	3,-
4. Voedergewassen vervoederd aan varkens en kippen:						
Boekjaar 1950/51	.	.	.	.	11,-	13,-
" 1951/52	.	.	.	.	12,-	14,-
" 1952/53	.	.	.	.	12,-	12,-
" 1953/54	1,-	-	1,-	3,-	15,-	8,-
Voorcalc. 1954/55	1,-	-	1,-	3,-	13,-	12,-
5. Diversen:						
Boekjaar 1950/51	6,-	.	2,-	.	3,-	4,-
" 1951/52	3,-	6,-	2,-	5,-	5,-	8,-
" 1952/53	5,-	4,-	-	11,-	6,-	6,-
" 1953/54	5,-	8,-	6,-	12,-	5,-	6,-
Voorcalc. 1954/55	5,-	6,-	3,-	11,-	5,-	7,-

B. MELKPRODUCTIE EN BOUWPLAN

Melkproductie

Evenals in vorige rapporten wordt de melkproductie, welke onder normale omstandigheden mag worden verwacht, geraamd op basis van de cijfers, welke ter beschikking staan over:

1. melkproductie per koe,
2. het vetgehalte van de melk,
3. de melkveebezetting per ha.

Bij de normalisering is er van uitgegaan, dat deze drie factoren en wel vooral de melkproductie per koe en de melkveebezetting, met elkaar verband houden. Dit betekent, dat deze factoren niet onafhankelijk van elkaar kunnen worden beschouwd.

15. De melkproductie per koe

De melkproductie ontwikkelde zich de laatste jaren als volgt. In tabel 44 is tevens de genormaliseerde productie vermeld.

Tabel 44 MELKPRODUCTIE PER KOE (in kg)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1949/50	4000	.	3581	.	3745	3666
" 1950/51	3950	.	3643	.	3766	3807
" 1951/52	3962	3778	3553	3811	3705	3757
" 1952/53	4001	4017	3856	3922	3864	3844
" 1953/54	4014	3989	3841	3864	3831	3870
Voorcalc. 1954/55	4000	4000	3825	3875	3825	3850

16. Het vetgehalte van de melk

Tabel 45 VETGEHALTE VAN DE MELK
(Geoorrigeerd op nieuwe methode van vetbepaling)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
	%	%	%	%	%	%
Boekjaar 1949/50	3,80	.	3,59	.	3,45	3,49
" 1950/51	3,89	.	3,58	.	3,56	3,57
" 1951/52	3,92	3,72	3,59	3,66	3,58	3,59
" 1952/53	3,94	3,80	3,60	3,72	3,59	3,65
" 1953/54	3,93	3,86	3,68	3,73	3,57	3,58
Voorcalc. 1954/55	3,94	3,88	3,70	3,73	3,58	3,62

Tot en met 1952/53 vertoonde het vetgehalte in alle gebieden een stijgende tendens. Deze stijging zet zich in het laatste jaar niet voor alle gebieden voort. Friesland, Noordbrabant I en II geven een teruggang te zien.

17. De melkveebezetting

De melkveebezetting ontwikkelde zich in de laatste jaren als volgt.

Tabel 46 MELKVEEBEZETTING PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1949/50	1,07	.	1,14	.	1,08	0,98
" 1950/51	1,21	.	1,14	.	1,11	1,00
" 1951/52	1,25	1,07	1,21	1,31	1,17	1,01
" 1952/53	1,25	1,08	1,25	1,30	1,22	1,08
" 1953/54	1,27	1,10	1,26	1,39	1,22	1,06
Voorcalc. 1954/55	1,26	1,10	1,26	1,35	1,22	1,07

De veebezetting is de laatste jaren gestegen. Ook het laatste boekjaar 1953/54 geeft ten gevolge van de goede groei-omstandigheden in het gunstige najaar 1953 in de meeste gebieden nog een stijging te zien. Het is niet te zeggen of en in welke mate in het komende jaar een verandering in de veebezetting zal optreden. In de meeste gevallen is de veebezetting voor de voorcalculatie gesteld op het niveau van het laatste jaar.

De varkens en kippenbezetting

De mestvarkens-, zeugen- en kippenbezetting is in de meeste gevallen gelijk gehouden aan die van het laatste boekjaar.

18. De melkproductie per ha kan uit bovenstaande cijfers (melkproductie per koe en veebezetting per ha) worden berekend.

Tabel 47 MELKPRODUCTIE PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN (in kg)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Boekjaar 1949/50	4280	.	3773	.	4058	3604
" 1950/51	4779	.	4153	.	4193	3796
" 1951/52	4953	4042	4299	4993	4334	3795
" 1952/53	5001	4338	4820	5099	4712	4122
" 1953/54	5083	4374	4833	5354	4675	4105
Voorcalc. 1954/55	5040	4400	4820	5231	4667	4120

19. Het bouwplan

Tabel 48 geeft een overzicht van het bouwplan in de verschillende gebieden en in de verschillende boekjaren. Op basis hiervan is een normaal bouwplan benaderd, waarvan bij de voorcalculatie wordt uitgegaan. Hierin zijn naast grasland en nagewassen alleen rogge, haver, aardappelen en voederbieten opgenomen. De oppervlakte van andere sporadisch voorkomende gewassen is over deze gewassen verdeeld.

De marktbare en voedergewassen (inclusief nagewassen) zijn uitgedrukt in een percentage van het bouwland, het grasland daarentegen is gegeven in procenten van de totale oppervlakte cultuurgrond.

Tabel 48 NORMALISATIE VAN HET BOUWPLAN

	Boekjaren								Voorcalculatie	
	1950/51		1951/52		1952/53		1953/54		1954/55	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Friese Wouden:										
Rogge	0,30	29	0,22	23	0,31	24	0,25	21	0,30	25
Haver	0,20	19	0,27	28	0,39	30	0,36	30	0,30	25
Aardappelen	0,40	38	0,35	36	0,40	31	0,32	27	0,40	33
Overige marktbare gewassen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voederbieten	0,15	14	0,12	13	0,20	15	0,27	22	0,20	17
Totaal bouwland	1,05	100	0,96	100	1,30	100	1,20	100	1,20	100
Grasland (in % van ha cult.grond)	8,85	89	8,64	90	8,70	87	8,74	88	8,80	88
Totaal cultuurgrond	9,90	-	9,60	-	10,00	-	9,94	-	10,00	-
Nagewassen	0,45	48	0,43	45	0,60	46	0,56	47	0,50	42
Drente:										
Rogge	.		2,10	34	1,95	33	1,90	30	2,00	33
Haver	.		1,55	25	1,65	28	1,66	27	1,70	28
Aardappelen	.		2,15	35	1,95	33	2,05	33	1,90	32
Overige marktbare gewassen	.		0,09	1	0,10	1	0,19	3	-	-
Voederbieten	.		0,34	5	0,35	5	0,43	7	0,40	7
Totaal bouwland	.		6,23	100	6,00	100	6,23	100	6,00	100
Grasland (% van ha cult.grond)	.		7,27	54	6,95	53	7,15	54	7,00	54
Totaal cultuurgrond	.		13,50	-	12,95	-	13,38	-	13,00	-
Nagewassen	.		1,53	25	1,55	26	1,77	28	1,70	28
Overijsel:										
Rogge	1,00	37	1,00	32	1,15	36	1,04	33	1,20	36
Haver	0,70	26	0,80	26	0,90	28	0,83	27	0,90	27
Aardappelen	0,70	26	0,80	26	0,90	28	0,83	27	0,90	27
Overige marktbare gewassen	-		0,17	6	-	-	0,15	4	-	10
Voederbieten	0,30	11	0,31	10	0,25	8	0,28	9	0,30	-
Totaal bouwland	2,70	100	3,08	100	3,20	100	3,13	100	3,30	100
Grasland (in % van ha cult.grond)	6,80	72	6,52	68	6,10	65	6,23	66	6,70	67
Totaal cultuurgrond	9,50	-	9,60	-	9,30	-	9,36	-	10,00	-
Nagewassen	1,20	44	1,19	39	1,30	41	1,40	45	1,40	42
De Graafschap:										
Rogge	.	-	1,33	41	1,35	40	1,33	39	1,40	41
Haver	.	-	0,96	30	1,05	32	1,08	32	1,10	32
Aardappelen	.	-	0,57	17	0,65	19	0,57	17	0,60	18
Overige marktbare gewassen	.	-	0,09	3	-	-	0,08	2	-	-
Voederbieten	.	-	0,30	9	0,30	9	0,32	10	0,30	9
Totaal bouwland	.	-	3,25	100	3,35	100	3,38	100	3,40	100
Grasland (in % van ha cult.grond)	.	-	4,35	57	4,55	58	4,36	56	4,60	57
Totaal cultuurgrond	.	-	7,60	-	7,90	-	7,74	-	8,00	-
Nagewassen	.	-	1,44	44	1,50	45	1,53	45	1,50	44
Noordbrabant I:										
Rogge	1,48	36	1,45	34	1,56	34	1,48	32	1,50	38
Haver	1,26	30	1,40	32	1,40	31	1,46	32	1,50	38
Aardappelen	0,60	14	0,62	14	0,68	15	0,70	15	0,70	17
Overige marktbare gewassen	0,49	12	0,51	12	0,56	12	0,58	13	-	-
Voederbieten	0,32	8	0,36	8	0,35	8	0,35	8	0,30	7
Totaal bouwland	4,15	100	4,34	100	4,55	100	4,57	100	4,00	100
Grasland (in % van ha cult.grond)	4,30	51	4,26	50	4,15	48	4,16	48	4,00	50
Totaal cultuurgrond	8,45	-	8,60	-	8,70	-	8,73	-	8,00	-
Nagewassen	1,95	47	1,80	41	2,10	46	1,67	37	1,80	45
Noordbrabant II:										
Rogge	2,13	37	1,98	34	2,24	37	2,33	36	2,40	39
Haver	1,79	31	1,82	31	1,97	32	1,96	31	2,20	36
Aardappelen	0,83	14	0,84	14	0,80	13	0,89	14	0,90	15
Overige marktbare gewassen	0,58	10	0,72	12	0,64	11	0,65	10	-	-
Voederbieten	0,42	8	0,50	9	0,45	7	0,55	9	0,60	10
Totaal bouwland	5,75	100	5,86	100	6,10	100	6,38	100	6,10	100
Grasland (in % van ha cult.grond)	5,90	51	6,04	51	5,90	49	5,76	48	5,90	49
Totaal cultuurgrond	11,65	-	11,90	-	12,00	-	12,14	-	12,00	-
Nagewassen	2,45	43	2,30	39	2,45	40	2,09	33	2,30	38

B I J L A G E N

669

THEORETISCHE BEREKENING VAN VERBRUIKERSPRIJZEN VAN RUNDVEEVOEDERS

(C.L.O.-VOORSCHRIFTEN VAN 18 SEPTEMBER 1953 t/m SEPTEMBER 1954)

Grondstoffen	Prijs van de grondstof incl. aanvoervracht en maalkosten	18a Rundveemeel, eiwitarm		18b Rundveemeel, matig eiwitrijk		18c Rundveemeel, eiwitrijk		18d Rundveemeel, zeer eiwitrijk	
		samenstelling	kosten	samenstelling	kosten	samenstelling	kosten	samenstelling	kosten
Soyaschroot	40,10	-	-	5,0	2,01	-	-	7,0	2,81
Lijnkoek	44,05	5,5	2,42	7,0	3,08	10,0	4,41	15,0	6,61
Lijnschroot	37,35	5,0	1,87	5,0	1,87	5,0	1,87	5,0	1,87
Grondnotenschroot	44,60	1,0	0,45	10,0	4,46	15,0	6,69	12,0	5,35
Cocoskoek	32,85	10,0	3,29	12,0	3,94	10,0	3,29	10,0	3,29
Cocosschroot	29,35	-	-	-	-	-	-	5,0	1,47
Zonnebl. pitschroot	36,35	-	-	5,0	1,82	10,0	3,64	7,5	2,73
Katoenzaadschroot	36,85	5,5	2,03	-	-	-	-	-	-
Zonnebl. pitschilvers	44,55	3,0	1,34	-	-	-	-	-	-
Katoenzaadkoek	40,05	-	-	-	-	7,5	3,00	15,0	6,01
Maïsglutenvoer	34,25	0,5	0,17	-	-	-	-	-	-
Paardebonen	30,05	2,0	0,60	-	-	-	-	-	-
Milocorn	23,85	13,0	3,10	12,0	2,86	10,0	2,39	5,0	1,19
Gerst	24,75	20,0	4,95	15,0	3,71	10,0	2,48	6,0	1,49
Rogge	24,05	10,0	2,41	8,0	1,92	10,0	2,41	6,0	1,44
Laplata haver	27,05	22,0	5,95	18,5	5,00	10,0	2,71	4,0	1,08
Mineralen	14,70	2,5	0,37	2,5	0,37	2,5	0,37	2,5	0,37
Vit. prep. D 3	111,-	0,05	0,06	0,05	0,06	0,05	0,06	0,1	0,11
		100,05	29,01	100,05	31,10	100,05	33,32	100,1	35,82
	per 100 kg mengkosten		29,-		31,08		33,30		35,78
			0,40		0,40		0,40		0,40
			29,40		31,48		33,70		36,18
Grondstoffen en Waardeverlies $1\frac{1}{2}\%$, $\frac{100}{98\frac{1}{2}}$ x			29,85		31,96		34,21		36,73
Labels, loodjes, touw, zakkenslijtage en controlekosten			0,25		0,25		0,25		0,25
Afvoerkosten			0,45		0,45		0,45		0,45
			30,55		32,66		34,91		37,43
Verbruikersprijs, rekening houdende met marge en $\frac{1}{2}\%$ O.B.			32,70		34,96		37,37		40,06
	afgerond		32,70		34,95		37,35		40,05

L.E.I.
699

THEORETISCHE BEREKENING VAN VERBRUIKERSPRIJZEN VAN KALVERMEEL

(C.L.O.-VOORSCHRIFTEN VAN 18 SEPTEMBER 1953 t/m SEPTEMBER 1954)

Grondstoffen	Prijs van de grondstoffen, incl. (aanvoer-) vracht en maalkosten	17 b Kalvermeel, eiwitrijk	
		samenstelling	kosten
Ondermelkpoeder	48,75	5	2,44
Weipoeder - Seramyl	40,50	5	2,03
Bloedmeel 80%	67,15	3	2,01
Haringmeel	60,75	1	0,61
Lijnkoek	44,05	13	5,73
Soyaschroot	40,10	5	2,01
Sesamkoek	44,55	1	0,45
Maïsglutenvoermeel	34,25	4	1,37
Maïs	29,35	16	4,70
Milocorn	23,85	5	1,19
Gerst	24,75	4½	1,11
Haver	27,05	21	5,68
Zemelgrint	22,15	11	2,44
Gedr. suikerpulp	23,30	2	0,47
Mineralen	14,70	2½	0,37
Vit. B. prep.	53,-	1	0,53
Vit. prep. AD 3	211,-	0,1	0,21
		100,1	33,35
		per 100 kg	33,32
		mengkosten	0,40
			33,72
Grondstoffen- en waardeverlies $1\frac{1}{2}\% \frac{100}{98\frac{1}{2}} \times 33,72 =$			34,23
Labels enz.			0,25
Afvoerkosten			0,45
Verbruikersprijs, rekening houdende met marge en ½% O.B.			34,93
			37,39
		afgerond	37,40
			=====

L.E.I.
670

BEREKENING BEMESTINGSKOSTEN VOORCALCULATIE 1954/1955

Omschrijving	Friesc Wouden					Drente					Overijsel				
Toerekening van de meststoffen door middel van verdelingsnormen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen
		Verdelingsproducten					Verdelingsproducten					Verdelingsproducten			
1. Rogge	0,30	30	30	30		2,00	200	200	200		1,20	120	120	120	
2. Haver	0,30	35	35	47		1,70	196	196	264		0,90	104	104	140	
3. Aardappelen	0,40	65	58	102		1,90	314	276	485		0,90	149	131	230	
4. Subtotaal	1,00	131	123	179		5,60	710	672	949		3,00	373	355	490	
5. Voederbieten	0,20	67	34	68		0,40	134	68	136		0,30	101	51	102	
6. Nagewassen	0,50	75	38	53		1,70	255	128	179		1,40	210	105	147	
7. Voederbieten + 1/3 nagewassen	0,37					0,97					0,77				
8. Verdelingsproducten. Totaal		273	195	300			1099	868	1264			684	511	739	
9. Totaal oppervlakte bouwland	1,20					6,00					3,30				
10. Oppervlakte grasland	8,80					7,00					6,70				
11. Totaal oppervlakte cultuurgrond	10,00					13,00					10,00				
12. Onttrekking voedergew. in % $(\frac{5+6}{8}) \times 100$		52%	37%	40%			35%	23%	25%			45%	31%	34%	
	Totaal in gld					Totaal in gld					Totaal in gld				
13. Bemesting grasland:															
a. kg		117	52	89			110	66	118			109	69	91	
b. prijs		0,90	0,60	0,33			0,90	0,59	0,33			0,91	0,63	0,37	
c. bedr.	166,9	105,3	31,2	29,4	1,0	179,8	99,0	38,9	38,9	3,0	178,4	99,2	43,5	33,7	2,0
14. Bemesting grasland per ha grasland + voedergewassen $(\frac{10}{10+7} \times 13\ c)$	160,2	101,1	29,9	28,2	1,0	157,9	86,9	34,2	34,2	2,6	160,0	89,0	39,0	30,2	1,8
15. Bemesting per ha bouwland:															
a. kg		103	45	135			102	72	145			98	69	118	
b. prijs		0,97	0,61	0,40	omslag		0,93	0,59	0,38	omslag		0,96	0,58	0,39	omslag
c. Onttrekking voedergew. (12) %		52%	37%	40%			35%	23%	25%			45%	31%	34%	
d. (= a x b x c) bedr.	86,2	52,0	10,2	21,6	2,4	58,1	33,2	9,8	13,8	1,3	72,5	42,3	12,4	15,6	2,2
16. Bemesting voedergewassen per ha grasland + voedergew. $(\frac{9}{10+7} \times 15\ d)$	11,2	6,8	1,3	2,8	0,3	43,7	25,0	7,3	10,4	1,0	32,0	18,6	5,5	6,9	1,0
17. Totaal bemesting grasland + voedergewassen per ha (14+16)	171,4	107,9	31,2	31,0	1,3	201,6	111,9	41,5	44,6	3,6	192,0	107,6	44,5	37,1	2,8

BEREKENING BEMESTINGSKOSTEN VOORCALCULATIE 1954/1955

Omschrijving	De Graafschap					Noordbrabant 7 - 10 ha					Noordbrabant 10 - 15 ha				
Toerekening van de meststoffen door middel van verdelingsnormen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen	HA	N	P_2O_5	K_2O	overige mest-stoffen
		Verdelingsproducten					Verdelingsproducten					Verdelingsproducten			
1. Rogge	1,40	140	140	140		1,50	150	150	150		2,40	240	240	240	
2. Haver	1,10	127	127	171		1,50	173	173	233		2,20	253	253	341	
3. Aardappelen	6,60	99	87	153		0,70	116	102	179		0,90	149	131	230	
4. Subtotaal	3,10	366	354	464		3,70	439	425	562		5,50	642	624	811	
5. Voederbieten	0,30	101	51	102		0,30	101	51	102		0,60	201	102	204	
6. Nagewassen	1,50	225	113	158		1,80	270	135	189		2,30	345	173	242	
7. Voederbieten + 1/3 nagewassen	0,80					0,90					1,37				
8. Verdelingsproducten. Totaal		692	518	724			810	611	853			1188	899	1257	
9. Totaal oppervlakte bouwland	3,40					4,00					6,10				
10. Oppervlakte grasland	4,60					4,00					5,90				
11. Totaal oppervlakte cultuurgrond	8,00					8,00					12,00				
12. Onttrekking voedergewassen (in %) (= $\frac{5+6}{8}$) x 100		47%	32%	36%			46%	30%	34%			46%	31%	35%	
	Totaal in gld					Totaal in gld					Totaal in gld				
13. Bemesting grasland:															
a. kg		110	62	88			101	72	95			97	76	87	
b. prijs		0,90	0,56	0,38			0,91	0,57	0,32			0,90	0,57	0,33	
c. bedr.	171,1	99,0	34,7	33,4	4,0	165,3	91,9	41,0	30,4	2,0	160,3	87,3	43,3	28,7	1,0
14. Bemesting grasland per ha grasland	145,8	84,3	29,6	28,5	3,4	134,9	75,1	33,4	24,8	1,6	130,0	70,8	35,1	23,3	0,8
Voedergewassen (= $\frac{10}{10+7}$ x 13 c)															
15. Bemesting per ha bouwland:															
a. kg		93	55	94			82	74	123			77	77	125	
b. prijs		0,96	0,61	0,38	omslag		0,97	0,57	0,35	omslag		0,93	0,55	0,34	omslag
c. Onttrekking voedergewassen (12%)		47%	32%	36%			46%	30%	34%			46%	31%	35%	
d. (= a x b x c) bedr.	66,6	42,0	10,7	12,9	1,0	64,9	36,6	12,7	14,6	1,0	62,3	32,9	13,1	14,9	1,4
16. Bemesting voedergewassen per ha grasland + voedergewassen (= $\frac{9}{10+7}$ x 15 d)	41,9	26,5	6,7	8,1	0,6	53,0	29,9	10,4	11,9	0,8	52,3	27,6	11,0	12,5	1,2
17. Totaal bemesting grasland + voedergewassen per ha (=14+16)	187,7	110,8	36,3	36,6	4,0	187,9	105,0	43,8	36,1	2,4	182,3	98,4	46,1	35,8	2,0

L.E.I.

Gebied: Friese Wouden.
Voorcalculatie 1954/55.

Aantal kalveren geboren	105
" " nuchter verkocht	56
Aangehouden	49

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET- EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	56	35	1960				2	52	104
Jongvee jonger dan 1 jaar	8	209	1672	9	3	27	1	285	285
" 1 - 2 jaar	8	404	3232	1	243	243	1	425	425
" ouder dan 2 jaar	2	556	1112	-	-	-	-	-	-
Melkkoeien	27	655	17685	2	217	434	5	756	3780
Stieren	1	868	868	-	-	-	-	-	-
Mestvee	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	102		26529	12		704	9		4594
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f.22.639,- d.i. per melkkoe f.226,-.
Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,26 idem per ha f.285,-.

L.E.I.
579

Gebied: Drente.
Voorcalculatie 1954/'55.

Aantal kalveren geboren	102
" " nuchter verkocht	46
Aangehouden	56

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET- EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	46	40	1840	} 7	9	63	2	80	160
Jongvee jonger dan 1 jaar	7	234	1638				1	260	260
" 1 - 2 jaar	11	488	5368	-	-	-	2	458	916
" ouder dan 2 jaar	7	696	4872	-	-	-	-	-	-
Melkkoeien	31	693	21483	1	539	539	5	771	3855
Stieren	1	767	767	-	-	-	-	-	-
Mestvee	1	840	840	-	-	-	-	-	-
Totaal	104		36808	8		602	10		5191
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f.32.219,- d.i. per melkkoe f.322,-
Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,10 idem per ha f.354,-

L.E.I.
579

Gebied: Overijsel.

Voorcalculatie: 1954/'55.

Aantal kalveren geboren	108
" " nuchter verkocht	52
Aangehouden	56

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET- EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	52	40	2080	} 8	4	32	4	72	288
Jongvee jonger dan 1 jaar	13	234	3042				2	180	360
" 1 - 2 jaar	12	465	5580	-	-	-	2	693	1386
" ouder dan 2 jaar	3	595	1785	-	-	-	1	439	439
Melkkoeien	27	662	17874	3	271	813	5	800	4000
Stieren	2	470	940	-	-	-	-	-	-
Mestvee	2	543	1086	-	-	-	-	-	-
Totaal	111		32387	11		845	14		6473
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f. 26.759,- d.i. per melkkoe f.268,-.

Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,26 idem per ha f.338,-.

L.E.I.

Gebied: De Graafschap.
Voorcalculatie 1954/55.

Aantal kalveren geboren	109
" " nuchter verkocht	42
Aangehouden	67

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET- EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	42	53	2226	} 10	15	150	2	95	190
Jongvee jonger dan 1 jaar	25	267	6675				2	237	474
" 1 - 2 jaar	8	609	4872	-	-	-	1	310	310
" ouder dan 2 jaar	3	788	2364	-	-	-	1	838	838
Melkkoeien	27	672	18144	2	432	864	6	858	5148
Stieren	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mestvee	4	748	2992	-	-	-	-	-	-
Totaal	109		37273	12		1014	12		6960
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f.31.327,- d.i. per melkkoe f.313,-.
Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,35 idem per ha f.423,-.

L.E.I.

Gebied: Noordbrabant I.
Voorcalculatie 1954/55.

Aantal kalveren geboren	102
" " nuchter verkocht	36
Aangehouden	66

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET- EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	36	54	1944	} 13	6	78	3	77	231
Jongvee jonger dan 1 jaar	26	215	5590				1	215	215
" 1 - 2 jaar	3	439	1317	-	-	-	1	543	543
" ouder dan 2 jaar	9	749	6741	-	-	-	2	915	1830
Melkkoeien	26	712	18512	2	532	1064	6	861	5166
Stieren	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mestvee	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	100		34104	15		1142	13		7985
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f.27.261,- d.i. per melkkoe f.273,-
Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,22 idem per ha f.333,-

L.E.I.

Gebied: Noordbrabant II.
Voorcalculatie 1954/55.

Aantal kalveren geboren	101
" " nuchter verkocht	35
Aangehouden	66

BEREKENING VAN DE GENORMALISEERDE OMZET EN AANWASPOST
IN GLD PER 100 MELKKOEIEN

	Verkopen			Ziek verkocht en gestorven			Aankopen		
	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag	Aantal	Prijs/ stuk	Bedrag
Nuchter	35	60	2100	} 13	13	169	2	101	202
Jongvee jonger dan 1 jaar	15	244	3660				2	237	474
" 1 - 2 jaar	9	468	4212	-	-	-	1	337	337
" ouder dan 2 jaar	6	673	4038	-	-	-	2	773	1546
Melkkoeien	33	701	23133	1	526	526	6	774	4644
Stieren	1	600	600	-	-	-	-	-	-
Mestvee	1	866	866	-	-	-	-	-	-
Totaal	100		38609	14		695	13		7203
			(a)			(b)			(c)

Omzet en aanwas per 100 melkkoeien = a + b - c = f.32.101,- d.i. per melkkoe f.321,-.
Genormaliseerde melkveebezetting per ha: 1,07 idem per ha f.343,-.

L.E.I.

BEREKENING AFTREKPOST STALMEST TEN LASTE VAN MARKTBARE GEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/1955

Omschrijving	Friese Wouden					Drente					Overijsel				
	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld
Stalmestproductie:															
1. Melkkoeien	11,6	174	151	464	87	8,8	132	114	352	66	9,4	141	122	376	71
2. Jongvee	8,4	42	34	109	21	8,8	44	35	114	22	8,4	42	34	109	21
3. Paarden	1,3	16	9	39	5	1,3	16	9	39	5	1,1	13	8	33	4
4. Subtotaal		232	194	612	113		192	158	505	93		196	164	518	96
5. Zeugen	1,0	5	7	15	3	1,9	10	13	29	5	2,1	11	15	32	5
6. Mestvarkens	4,7	19	19	56	8	4,2	17	17	50	7	10,4	42	42	125	18
7. Totaal stalmest		256	220	683	124		219	188	584	105		249	221	675	119
8. Percentage stalmest op bouwland		21%	21%	21%	21%		66%	66%	66%	66%		56%	56%	56%	56%
9. Te verdelen over bouwland		54	46	143	26		145	124	385	69		139	124	378	67
10. Te verdelen naar opp. (voorraadbem.)		14	–	–	26		36	–	–	69		35	–	–	67
11. Volgens verdelingsproducten		40	46	143	–		109	124	385	–		104	124	378	–
12. Percentage voor voedergewassen (zie bijlage bemestingskosten)		52%	37%	40%	–		35%	23%	25%			45%	31%	34%	
13. Stalmest voor voedergew.		21	17	57	–		38	29	96			47	38	129	–
14. Opp. aandeel voedergew. op bouwland	omslag	4			7	omslag	5			10	omslag	8			14
15. Totaal voor voedergew.		25	17	57	7		43	29	96	10		55	38	129	14
16. Totaal stalmest op grasland (= 7-9)		202	174	540	98		74	64	199	36		110	97	297	52
17. Totaal stalmest ten laste van grasl. + voedergew.		227	191	597	105		117	93	295	46		165	135	426	66
	Totaal in gld					Totaal in gld					Totaal in gld				
18. Aftrek stalmest rundveehouderij ten laste kg		5	3	15			75	65	210			31	29	92	
van marktbare gewassen (= 4-17) prijs		0,94	0,61	0,36			0,92	0,59	0,36			0,93	0,61	0,38	
bedr.	19,9	4,7	1,8	5,4	8,0	230,0	69,0	38,4	75,6	47,0	111,5	28,8	17,7	35,0	30,0
19. Opp. grasl. + voedergew.	9,17 ha					7,97 ha					7,47 ha				
20. Aftrek per ha grasland + voedergew.	2,2					28,9					15,1				

BEREKENING AFTREKPOST STALMEST TEN LASTE VAN MARKTBARE GEWASSEN VOORCALCULATIE 1954/1955

Omschrijving	De Graafschap					Noordbrabant 7 - 10 ha					Noordbrabant 10 - 15 ha				
	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld	stuks	N	P_2O_5	K_2O	organische stoffen in gld
Stalmestproductie:															
1. Melkkoeien	7,3	110	95	292	55	6,0	90	78	240	45	7,8	117	101	312	59
2. Jongvee	5,9	30	24	77	15	5,5	28	22	72	14	8,7	44	35	113	22
3. Paarden	1,0	12	7	30	4	1,0	12	7	30	4	1,1	13	8	33	4
4. Subtotaal		152	126	399	74		130	107	342	63		174	144	458	85
5. Zeugen	2,3	12	16	35	6	2,1	11	15	32	5	2,0	10	14	30	5
6. Mestvarkens	17,3	69	69	208	29	9,6	38	38	115	16	13,6	54	54	163	23
7. Totaal stalmest		233	211	642	109		179	160	489	84		238	212	651	113
8. Percentage stalmest op bouwland		66%	66%	66%	66%		83%	83%	83%	83%		82%	82%	82%	82%
9. Te verdelen over bouwland		154	139	424	72		149	133	406	70		195	174	534	93
10. Te verdelen naar opp. (voorraad bem.)		39	-	-	72		37	-	-	70		49	-	-	93
11. Volgens verdelingsproducten		115	139	424	-		112	133	406	-		146	174	534	-
12. Percentage voor voedergewassen (zie bijlage bemestingskosten)		47%	32%	36%	-		46%	30%	34%			46%	31%	35%	
13. Stalmest voor voedergewassen		54	44	153	-		52	40	138	-		67	54	187	
14. Opp. aandeel voedergewassen op bouwland	omslag	8	-	-	15	omslag	7	-	-	14	omslag	10	-	-	19
15. Totaal voor voedergewassen		62	44	153	15		59	40	138	14		77	54	187	19
16. Totaal stalmest op grasland (= 7-9)		79	72	218	37		30	27	83	14		43	38	117	20
17. Totaal stalmest ten laste van grasl. + voedergew.		141	116	371	52		89	67	221	28		120	92	304	39
	Totaal in gld					Totaal in gld					Totaal in gld				
18. Aftrek stalmest rundveehouderij ten laste v. marktb. gew. (= 4-17) kg		11	10	28			41	40	121			54	52	154	
prijs		0,93	0,59	0,38			0,94	0,57	0,34			0,92	0,56	0,34	
bedr.	48,7	10,2	5,9	10,6	22,0	137,4	38,5	22,8	41,1	35,0	177,2	49,7	29,1	52,4	46,0
19. Opp. grasl. + voedergew.	5,40 ha					4,90 ha					7,27 ha				
20. Aftrek per ha grasland + voedergewassen	8,9					28,0					24,4				

L.E.E.

Bijlage V a

OVERZICHT V.D. BEREKENING V.D. PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK IN HET BOEKJAAR 1950/51
(KOSTEN EN OPBRENGSTEN V.D. RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN)

	Friese Wouden	Overijsel	Noordbrabant	
			I	II
Aantal bedrijven	21	21	21	20
Gem. oppervlakte grasland en voedergewassen	9,15 ha	7,50 ha	5,29 ha	7,12 ha
	gld	gld	gld	gld
1. Arbeidskosten	488	460	473	422
2. Veevoeder 1)	283	268	278	269
3. Meststoffen	138	136	136	135
4. Pacht	83	61	53	58
5. Werktuigkosten	65	68	52	51
6. Rente levende inventaris	49	47	47	45
7. Ziektebestrijding, dekgelden, enz.	25	26	20	20
8. Overige kosten	40	47	64	63
Bruto-kosten per ha	1171	1113	1123	1063
Aftrekposten:				
9. Omzet en aanwas rundvee	267	288	221	243
10. Paardekosten voor nevenbedrijven	7	28	64	69
11. Stalmest voor marktbare gewassen	-	11	18	19
12. Diverse opbrengsten	18	15	33	28
Totaal aftrek	292	342	336	359
Netto-kosten per ha	879	771	787	704
13. Melkproductie per ha in kg	4779	4153	4193	3796
14. Aantal melkkoeien per ha	1,21	1,14	1,11	1,00
15. Melkproductie per koe	3950	3643	3766	3807
16. Gemiddeld vetgehalte in % 2)	3,89	3,58	3,56	3,57
17. Melkvetproductie per ha in kg	185,9	148,7	149,3	135,5
18. Kostprijs per 100 kg melk in gld	18,40	18,60	18,80	18,50
19. Kostprijs per 3,7 kg melkvet in gld	17,50	19,20	19,50	19,20
20. Opbrengstprijs per 100 kg melk in gld	20,80	18,10	18,70	18,50
21. Opbrengstprijs per 3,7 kg melkvet in gld	19,80	18,70	19,40	19,10

1) Vervoederde volle melk tegen kostprijs ingecalculeerd.

2) Berekend volgens nieuwe methode van vetbepaling.

L.E.I.
669

Bijlage V b

OVERZICHT V.D. BEREKENING V.D. PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK IN HET BOEKJAAR 1951/52
(KOSTEN EN OPBRENGSTEN V.D. RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	23	22	33	21	28	24
Gem. oppervlakte grasland en voedergewassen	8,90 ha	8,12 ha	7,23 ha	5,13 ha	5,22 ha	7,30 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Arbeidskosten	542	479	524	565	524	465
2. Veevoeder 1)	305	416	341	421	355	312
3. Meststoffen	153	168	159	159	159	147
4. Pacht	87	53	65	72	58	60
5. Werktuigkosten	72	47	73	97	66	60
6. Rente levende inventaris	51	51	55	58	56	51
7. Ziektebestrijding, dekgelden, enz.	35	46	33	41	28	27
8. Overige kosten	57	58	57	63	75	67
Bruto-kosten per ha	1302	1318	1307	1476	1321	1189
Aftrekposten:						
9. Omzet en aanwas rundvee	255	295	282	374	316	275
10. Paardekosten voor nevenbedrijven	7	74	38	56	73	68
11. Stalmest voor marktbare gewassen	-	32	16	14	23	21
12. Diverse opbrengsten	16	41	20	42	33	28
Totaal aftrek	278	442	356	286	445	392
Netto-kosten per ha	1024	876	951	990	876	797
13. Melkproductie per ha/kg	4953	4042	4299	4993	4334	3795
14. Aantal melkkoeien per ha	1,25	1,07	1,21	1,31	1,17	1,01
15. Melkproductie per koe	3962	3778	3553	3811	3705	3757
16. Gem. vetgehalte % 2)	3,92	3,72	3,59	3,66	3,58	3,59
17. Melkvetproductie per ha	194,2	150,4	154,3	182,7	156,0	137,0
18. Kostprijs per 100 kg melk in gld	20,70	21,70	22,10	19,90	20,20	21,00
19. Kostprijs per 3,7 kg melkvet in gld	19,50	21,50	22,80	20,10	20,80	21,50
20. Opbrengstprijs per 100 kg melk in gld	21,80 3)	21,00	19,90	20,20	20,70	20,20
21. Opbrengstprijs per 3,7 kg melkvet in gld	20,50	20,80	20,50	20,40	21,30	20,80

1) Vervoederde volle melk tegen kostprijs ingecalculeerd.

2) Berekend volgens nieuwe methode van vetbepaling.

3) Met aftrek van f. 0,25 voor t.b.c.-heffing.

L.E.I.
669

Bijlage V c

OVERZICHT V.D. BEREKENING V.D. PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK IN HET BOEKJAAR 1952/53
(KOSTEN EN OPBRENGSTEN V.D. RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN)

	Friese Wouden	Drente	Overijssel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	30	31	31	20	35	27
Gem. oppervlakte grasland en voedergewassen	9,10 ha	7,82 ha	6,78 ha	5,35 ha	5,17 ha	7,10 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Arbeidskosten	557	498	543	574	555	496
2. Veevoeder 1)	340	453	408	464	402	367
3. Meststoffen	171	194	185	164	186	172
4. Pacht	86	63	71	72	72	66
5. Werktuigkosten	78	55	71	94	66	56
6. Rente levende inventaris	52	51	52	59	54	49
7. Ziektebestrijding, dekgelden, enz.	35	49	35	46	37	35
8. Overige kosten	44	25	44	49	60	47
Bruto-kosten per ha	1363	1388	1409	1522	1432	1288
Aftrekposten:						
9. Omzet en aanwas rundvee	304	345	341	361	337	342
10. Paardekosten voor nevenbedrijven	9	69	41	53	70	71
11. Stalmest voor marktbare gewassen	4	29	17	10	28	28
12. Diverse opbrengsten	12	17	13	37	26	22
Totaal aftrek	329	460	412	461	461	463
Netto-kosten per ha	1034	928	997	1061	971	825
13. Melkproductie per ha/kg	5001	4338	4820	5099	4712	4122
14. Aantal melkkoeien per ha	1,25	1,08	1,25	1,30	1,22	1,08
15. Melkproductie per koe	4001	4017	3856	3922	3864	3844
16. Gem. vetgehalte %	3,94	3,80	3,63	3,72	3,59	3,65
17. Melkvetproductie per ha	197,0	164,8	175,0	189,7	169,2	150,5
18. Kostprijs per 100 kg melk in gld	20,70	21,40	20,70	20,80	20,60	20,00
19. Kostprijs per 3,7 kg melkvet in gld	19,40	20,80	21,10	20,70	21,20	20,30
20. Opbrengstprijs per 100 kg melk in gld	23,40 2)	22,30	21,70	22,10	21,40	21,80
21. Opbrengstprijs per 3,7 kg melkvet in gld	22,00	21,70	22,10	22,00	22,00	22,10

1) Vervoederde volle melk tegen kostprijs ingecalculeerd.

2) Met aftrek van f. 0,25 voor t.b.c.-heffing.

L.E.I.
669

Bijlage V d

OVERZICHT V.D. BEREKENING V.D. PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK IN HET BOEKJAAR 1953/54
(KOSTEN EN OPBRENGSTEN V.D. RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN)

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	24	28	31	20	27	34
Gem. oppervlakte grasland en voedergewassen	9,19 ha	8,17 ha	6,98 ha	5,19 ha	5,07 ha	7,01 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Arbeidskosten	584	524	576	624	565	513
2. Veevoeder	332	417	447	483	415	387
3. Meststoffen	176	203	200	181	190	191
4. Pacht	90	73	87	78	77	76
5. Werktuigkosten	82	55	76	100	67	63
6. Rente levende inventaris	48	47	48	55	48	47
7. Ziektebestrijding, dekgelden, enz.	39	48	34	47	46	52
8. Overige kosten	56	35	55	52	57	53
Bruto-kosten per ha	1407	1402	1523	1620	1465	1382
Aftrekposten:						
9. Omzet en aanwas rundvee	302	340	337	392	359	374
10. Paardekosten voor nevenbedrijven	8	68	38	54	74	74
11. Stalmest voor marktbare gewassen	2	29	10	15	40	35
12. Diverse opbrengsten	16	22	21	28	36	31
Totaal aftrek	328	459	406	489	509	514
Netto-kosten per ha	1079	943	1117	1131	956	868
13. Melkproductie per ha/kg	5083	4374	4833	5354	4675	4105
14. Aantal melkkoeien per ha	1,27	1,10	1,26	1,39	1,22	1,06
15. Melkproductie per koe	4014	3989	3841	3864	3831	3870
16. Gem. vetgehalte %	3,93	3,86	3,68	3,73	3,57	3,58
17. Melkvetproductie per ha	200,4	168,7	178,0	200,2	166,9	146,8
18. Kostprijs per 100 kg melk in gld	21,20	21,60	23,10	21,10	20,40	21,10
19. Kostprijs per 3,7 kg melkvet in gld	20,00	20,70	23,20	21,00	21,20	21,90
20. Opbrengstprijs per 100 kg melk in gld	22,90 1)	21,90	20,50	20,40	20,40	20,70
21. Opbrengstprijs per 3,7 kg melkvet in gld	21,60	21,00	20,60	20,20	21,10	21,40

1) Met aftrek van f. 0,25 voor t.b.c.-heffing

L.E.I.
669

Bijlage VI

DE FINANCIËLE RESULTATEN VAN ENKELE GROEPEN GEMENGDE BEDRIJVEN OP ZANDGROND

Van de groepen bedrijven, welke aan de berekening van de kostprijs van melk ten grondslag liggen, wordt in deze bijlage een overzicht gegeven van de gemiddelde kosten en opbrengsten èn van de resultaten per ha cultuurgrond.

Ter vergelijking zijn in bijlage VI dezelfde gegevens over de voorgaande boekjaren (van 1950/51 af) opgenomen, terwijl, om een indruk te geven van de aard der betrokken bedrijven, een samenvatting van het bouwplan en de gemiddeld aanwezige veestapel is toegevoegd. In de tabellen worden gegeven:

1. De opbrengsten. Deze betreffen verkochte producten en het privé-verbruik. De in het bedrijf aangewende producten zijn niet hierin begrepen.
2. De kosten. Hieronder zijn begrepen de uitgaven, welke kosten zijn en de volgende kosten, welke geen uitgaven zijn:
   a. de gewaardeerde handenarbeid van boer en gezinsleden (zonder loon voor bedrijfsleiding);
   b. de gewaardeerde pachtwaarde voor eigenaarsbedrijven (met gelijktijdige weglating van eigenaarslasten);
   c. de berekende rente over het geïnvesteerde kapitaal en de afschrijving over de dode inventaris.
3. De resultaten. Om een zo goed mogelijk inzicht te geven in de resultaten van het gemengde bedrijf zijn de volgende kengetallen gegeven:
   a. het netto-overschot per ha cultuurgrond, als verschil tussen totale kosten en opbrengsten;
   b. het arbeidsinkomen per ha cultuurgrond en per bedrijf. Dit is de totale beloning van de arbeid en is dus gelijk aan netto-overschot + berekend loon + betaald loon.
   c. Het arbeidsinkomen per arbeidskracht. De betekenis van dit cijfer is, dat het vergelijking mogelijk maakt tussen het inkomen, dat per arbeidskracht gemiddeld in de bedrijven is verdiend en het inkomen (incl. sociale lasten), dat door een arbeider in loondienst wordt verworven. Alle arbeidskrachten, die in het bedrijf hebben gewerkt, zijn hiertoe herleid tot volwassen mannelijke arbeidskrachten aan de hand van de in de C.A.O.'s vastgestelde verhouding van de arbeidslonen. Men zou hier dus kunnen spreken van aantal loonjaren in plaats van aantal volwaardige arbeidskrachten.

ARBEIDSINKOMEN PER HA

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant	
					I	II
1950/51	879	-	771	-	787	704
1951/52	661	723	680	1035	894	750
1952/53	713	662	709	902	835	713
1953/54	707	632	656	933	819	735

BIJLAGE VI a

DE FINANCIELE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1950/'51

		Friese Wouden	Overijsel	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven		21	21	21	20
Gemiddelde oppervlakte		9,90 ha	9,50 ha	8,40 ha	11,70 ha
		gld	gld	gld	gld
Opbrengsten per ha:					
1. Melk		878	565	458	402
2. Omzet en aanwas rundvee		246	226	138	149
3. Varkens		252	430	438	375
4. Eieren en pluimvee		39	297	303	182
5. Marktbare gewassen		39	58	110	124
6. Overige opbrengsten		22	16	56	39
Totaal opbrengsten		1476	1592	1503	1271
Kosten per ha:					
7. Arbeidskosten		593	643	595	507
8. Veevoeder		399	545	340	254
9. Kunstmest		139	138	121	122
10. Pacht		87	72	64	66
11. Werktuigen		67	71	55	53
12. Overige kosten		159	164	161	151
Totaal kosten		1444	1633	1336	1153
Bedrijfsresultaten:					
13. Netto-overschot per ha		32	*/. 41	167	118
14. Arbeidsinkomen per ha		625	602	762	625
15. Arbeidsinkomen per bedrijf		6188	5719	6400	7312
16. Aantal arbeidskrachten per 10 ha		1,79	1,96	1,91	1,63
17. Arbeidsinkomen per arbeidskracht		3494	3071	3990	3834
Ter vergelijking loon volwaardige arbeidskracht van C.A.O.		3305	3275	3115	3115
Grondgebruik (zie ook tabel 48)					
1. Bouwland	ha	1,05	2,70	4,15	5,75
2. Grasland	ha	8,85	6,80	4,30	5,90
3. Grasland + voedergewassen	ha	9,15	7,50	5,29	7,12
Veestapel:					
4. Melkkoeien	st.	11,1	8,6	5,9	7,1
5. Pinken	st.	3,6	3,4	2,2	3,2
6. Kalveren	st.	3,9	3,5	2,1	3,1
7. Zeugen	st.	1,5	2,7	2,0	2,7
8. Afgeleverde mestvarkens	st.	13	20	17	18
9. Hennen	st.	14	109	109	87

L.E.I. */. = verlies

BIJLAGE VI b

DE FINANCIELE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1951/52

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	23	22	33	21	28	24
Gemiddelde oppervlakte	9,60	13,50	9,60	7,60	8,60	11,90
Opbrengsten per ha:	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Melk	967	485	599	627	500	439
2. Omzet en aanwas rundvee	236	178	212	250	190	173
3. Varkens	303	216	512	969	570	498
4. Eieren en pluimvee	22	44	306	534	329	216
5. Marktbare gewassen	35	430	105	59	138	149
6. Overige opbrengsten	14	39	38	60	98	75
Totaal opbrengsten	1577	1392	1772	2499	1825	1550
7. Arbeidskosten	636	555	698	796	681	572
8. Veevoeder	443	196	601	908	464	356
9. Kunstmest	150	166	152	145	142	137
10. Pacht	90	56	75	90	69	69
11. Werktuigen	74	48	76	103	70	63
12. Overige kosten	159	203	188	218	186	175
Totaal kosten	1552	1224	1790	2260	1612	1372
13. Netto-overschot per ha	25	168	*/.18	239	213	178
14. Arbeidsinkomen per ha	661	723	680	1035	894	750
15. Arbeidsinkomen per bedrijf	6346	9761	6528	7866	7706	8910
16. Aantal arbeidskrachten per 10 ha	1,79	1,66	1,98	2,33	2,03	1,71
17. Arbeidsinkomen per arbeidskracht	3693	4355	3434	4442	4404	4386
Ter vergelijking loon volwaardige arbeidskracht van C.A.O.	3557	3350	3525	3417	3354	3354
Grondgebruik: (zie ook tabel 48)						
1. Bouwland ha	0,96	6,23	3,08	3,25	4,34	5,86
2. Grasland ha	8,64	7,27	6,52	4,35	4,26	6,04
3. Grasland + voedergewassen ha	8,90	8,12	7,23	5,13	5,22	7,30
Veestapel:						
4. Melkkoeien st.	11,1	8,7	8,7	6,7	6,1	7,4
5. Pinken st.	3,3	3,9	3,6	2,3	3,0	3,9
6. Kalveren st.	3,9	4,3	3,6	3,2	2,2	2,8
7. Zeugen st.	1,8	2,7	2,3	2,1	1,8	2,6
8. Afgeleverde mestvarkens st.	11	6	20	33	21	20
9. Hennen st.	7	22	107	152	108	107

L.E.I. */. = verlies

DE FINANCIELE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1952/53

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	30	31	31	20	35	27
Gemiddelde oppervlakte	10,- ha	12,95 ha	9,30 ha	7,90 ha	8,70 ha	12,00 ha
Opbrengsten per ha:	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Melk	1033	544	713	704	549	504
2. Omzet en aanwas rundvee	270	210	234	243	199	196
3. Varkens	301	196	468	872	514	429
4. Eieren en pluimvee	28	62	391	599	426	233
5. Marktbare gewassen	47	425	121	57	136	159
6. Overige opbrengsten	20	29	12	32	37	27
Totaal opbrengsten	1699	1466	1939	2507	1861	1548
7. Arbeidskosten	632	546	754	859	673	577
8. Veevoeder	478	271	701	1009	511	362
9. Kunstmest	172	194	180	155	164	156
10. Pacht	91	68	85	95	87	77
11. Werktuigen	81	59	78	106	74	63
12. Overige kosten	164	212	186	240	190	177
Totaal kosten	1618	1350	1984	2464	1699	1412
13. Netto-overschot per ha	81	116	%45	43	162	136
14. Arbeidsinkomen per ha	713	662	709	902	835	713
15. Arbeidsinkomen per bedrijf	7130	8573	6594	7126	7256	8542
16. Aantal arbeidskrachten per 10 ha	1,74	1,60	2,10	2,46	1,97	1,69
17. Arbeidsinkomen per arbeidskracht	4098	4138	3376	3667	4239	4219
Ter vergelijking loon volwaardige arbeidskracht van C.A.O.	3630	3415	3595	3485	3425	3425
Grondgebruik: (zie ook tabel 48)						
1. Bouwland ha	1,30	6,00	3,20	3,35	4,55	6,10
2. Grasland ha	8,70	6,95	6,10	4,55	4,15	5,90
3. Grasland + voedergewassen ha	9,10	7,82	6,78	5,35	5,17	7,10
Veestapel:						
4. Melkkoeien st.	11,4	8,4	8,5	6,9	6,3	7,7
5. Pinken st.	3,5	4,0	3,3	2,6	3,0	3,8
6. Kalveren st.	4,4	4,0	3,7	3,3	2,3	3,5
7. Zeugen st.	1,6	2,5	2,4	2,0	2,1	2,3
8. Afgeleverde mestvarkens st.	13	10	21	37	22	25
9. Hennen st.	8	28	117	165	121	103

L.E.T. % = verlies

Bijlage VI d

DE FINANCIËLE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbrabant I	Noordbrabant II
Aantal bedrijven	24	28	31	20	34	27
Gemiddelde oppervlakte	9,94 ha	13,38 ha	9,36 ha	7,74 ha	8,73 ha	12,14 ha
Opbrengsten per ha:	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Melk	1029	553	692	705	502	457
2. Omzet en aanwas rundvee	279	208	251	263	208	216
3. Varkens	253	222	543	1037	599	542
4. Eieren en pluimvee	38	85	410	592	421	274
5. Marktbare gewassen	39	389	114	65	126	159
6. Overige opbrengsten	21	24	11	33	35	33
Totaal opbrengsten	1659	1481	2021	2695	1891	1681
7. Arbeidskosten	650	560	740	892	660	548
8. Veevoeder	425	294	801	1127	535	432
9. Kunstmest	176	196	188	166	167	168
10. Pacht	94	79	104	109	94	90
11. Werktuigen	85	58	83	113	76	70
12. Overige kosten	172	222	189	247	200	186
Totaal kosten	1602	1409	2105	2654	1732	1494
13. Netto-overschot per ha	57	72	%.84	41	159	187
14. Arbeidsinkomen per ha	707	632	656	933	819	735
15. Arbeidsinkomen per bedrijf	7028	8456	6140	7221	7150	8923
16. Aantal arbeidskrachten per 10 ha	1,74	1,59	1,98	2,48	1,87	1,55
17. Arbeidsinkomen per arbeidskracht	4062	3975	3319	3761	4387	4746
Ter vergelijking loon volwaardige arbeidskracht van C.A.O.	3740	3525	3740	3595	3530	3530
Grondgebruik: (zie ook tabel No 48)						
1. Bouwland ha	1,20	6,23	3,13	3,38	4,57	6,38
2. Grasland ha	8,74	7,15	6,23	4,36	4,16	5,76
3. Grasland + voedergewassen ha	9,19	8,17	6,98	5,19	5,07	7,01
Veestapel:						
4. Melkkoeien st.	11,7	9,0	8,8	7,2	6,2	7,4
5. Pinken st.	3,9	4,3	3,6	2,6	2,8	4,4
6. Kalveren st.	4,6	4,7	4,2	3,2	2,8	3,9
7. Zeugen st.	1,0	1,9	1,8	2,3	2,1	2,0
8. Afgeleverde mestvarkens st.	11	10	24	42	20	30
9. Hennen st.	14	41	123	175	126	122

% = verlies

L.E.I.
669